

Bryssel 26.4.2018
COM(2018) 238 final

2018/0112 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

**oikeudenmukaisuuden ja avoimuuden edistämisestä verkossa toimivien
välityspalvelujen yrityskäyttäjää varten**

(ETA: n kannalta merkityksellinen teksti)

{SEC(2018) 209 final} - {SWD(2018) 138 final} - {SWD(2018) 139 final}

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

• Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Verkkoalustat ovat sähköisen kaupankäynnin edellytys. Tällä hetkellä yli miljoona EU:ssa toimivaa yritystä käy kauppaa verkkoalustojen kautta¹, joiden avulla ne saavuttavat asiakkaansa. Arvioidaan, että koko digitaalitalouteen liittyvien tavaroiden ja palveluiden yksityisestä kulutuksesta noin 60 prosenttia ja niiden julkisesta kulutuksesta noin 30 prosenttia perustuu verkossa toimivien välittäjien kautta tapahtuvaan kaupankäyntiin.² Verkossa tapahtuva välitys hyötyy yleensä merkittävästä datavetoisista suorista ja välillisistä verkkovaikutuksista, joiden tuloksena on yleensä ainoastaan rajallinen määrä onnistuneita alustoja kutakin välitystä käyttävää talouden osa-aluetta kohti. Liiketoimien lisääntyvä välitys verkkoalustojen kautta sekä vahvat välilliset verkkovaikutukset, jotka voivat vahvistua verkkoalustoista saatavien datavetoisten etujen vuoksi, johtavat siihen, että yritykset ovat yhä enemmän riippuvaisia verkkoalustoista, joista on tullut miltei markkinoiden ja kuluttajien ”portinvartijoita”. Johtavien verkkoalustojen joukko on pieni (ja ne eivät välttämättä ole määräävässä asemassa kilpailulainsäädännön kannalta), mutta niillä on paljon suhteellista markkinavoimaa, kun taas tavaroiden ja palvelujen tarjonta on luonnostaan jakautunut ja koostuu tuhansista pienistä kauppiaista. Samanlaista dynamiikkaa ei ole havaittavissa suhteessa verkkoalustoihin, jotka välittävät yritysten välisiä suhteita, koska sekä yrityskäyttäjät että verkkoalusta ovat yleensä laajoja ja kehittyneitä yrityksiä, jotka kykenevät paremmin varmistamaan tasapainoiset sopimussuhteet. Vuonna 2006³ tehdyssä komission tutkimuksessa todettiin, että tähän liittyvä tietoisuus riskeistä oli yksi niistä tekijöistä, jotka ovat hidastaneet yritysten välisten sähköisten markkinoiden leviämistä.

Tämän aloitteen kattamiin verkossa toimiviin välityspalvelujen tarjoajiin kuuluvat periaatteessa verkkokaupan markkinapaikat, verkossa toimivat sovellusohjelmistojen kaupat ja verkossa oleva sosiaalinen media. Näiden erityyppisten verkossa toimivien välityspalvelujen tarkoituksena on tarjoamalla tietoyhteiskunnan palveluja helpottaa suorien liiketoimien käynnistämistä sopimuksen perusteella sidoksissa olevien yrityskäyttäjien ja kuluttajien välillä riippumatta siitä, toteutuuko lopullinen liiketoimi verkossa vai sen ulkopuolella. Tällaisten suorien liiketoimien helpottamiseksi nämä kaikki verkossa toimivat välityspalvelut pääasiassa mahdollistavat kuluttajille tavaroita tai palveluita tarjoavien yrityskäyttäjien läsnäolon verkossa periaatteessa ilman, että kyseisten yrityskäyttäjien olisi ylläpidettävä erillisiä verkkosivustoja. Sen lisäksi, että verkossa toimivat välityspalvelut mahdollistavat yrityskäyttäjien läsnäolon verkossa, ne helpottavat usein suoria yhteyksiä yksittäisten yrityskäyttäjien ja kuluttajien välillä verkossa olevan viestintärajapinnan kautta. Mitä tulee verkossa olevaan sosiaaliseen mediaan, on todettava, että tietyt tämän verkkopalvelujen luokan tarjoajat yhdistävät tällä hetkellä yhteen digitaaliseen ympäristöön erilaisia verkossa toimivia välityspalveluja, joista kaikki voivat sisältyä tämän aloitteen soveltamisalaan. Esimerkiksi yrityssivut auttavat kuluttajia löytämään paikallisia yrityksiä ja palvelujen tarjoajia, ja ne ovat merkittävä yritysten ja kuluttajien välisiä liiketoimia mahdollistava tekijä. Tällaiset yrityssivut yhdistetään yhä suuremmassa määrin suoriin

¹ [Copenhagen Economics](#), "Online Intermediaries: Impact on the EU economy", 2015.

² Ks. edellinen alaviite.

³ Legal Study on unfair commercial practices within B2B e-markets, ENTR/04/69, toukokuu 2006.

varaus- tai ostotoimintoihin, jolloin näistä palveluista tulee verkossa toimivia verkkokaupan markkinapaikkoja.

Vaikka tämän myötä avautuu suurta potentiaalia tehokkaalle pääsulle (rajat ylittävälle) markkinoille, eurooppalaiset yritykset eivät voi täysin hyödyntää verkkopohjaista alustataloutta, koska siihen liittyy useita mahdollisesti haitallisia kauppatapoja ja unionissa ei ole käytettävissä tehokkaita oikeussuojamekanismeja. Samaan aikaan kyseiset verkkopalvelujen tarjoajat kohtaavat sisämarkkinoilla toimiessaan lisääntyvästä hajanaisuudesta johtuvia vaikeuksia.

Yritysten riippuvaisuus tietyistä verkossa toimivista palveluista tarkoittaa sitä, että kyseisten verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajilla on mahdollisuus harjoittaa useita mahdollisesti haitallisia kauppatapoja, jotka rajoittavat yrityskäyttäjien myyntiä niiden kautta ja voivat mahdollisesti vähentää niiden luottamusta. Näitä tapoja ovat ehtoihin ilman ennakkoilmoitusta ja selitystä tehtävät muutokset, tavaroiden ja palveluiden poistaminen palvelusta ja tilien sulkeminen ilman, että syitä esitetään selkeästi, avoimuuden puute tavaroiden ja palveluiden sekä niitä tarjoavien yritysten järjestyksestä ("ranking"), epäselvät ehdot palvelujen tarjoajien keräämien tietojen saannista ja käytöstä sekä avoimuuden puute, joka koskee palvelujen tarjoajien omia kilpailevia palveluja sekä ns. suosituimmuuskohtelulausekkeita, jotka rajoittavat yritysten mahdollisuutta tarjota suotuisampia ehtoja muiden kanavien kuin verkossa toimivien välityspalvelujen kautta.

Lisäksi verkossa toimivat yleiset hakukoneet voivat olla yrityksille merkittäviä internetliikenteen lähteitä ja ne voivat vaikuttaa siihen, miten tavaroita tai palveluja sisämarkkinoilla tarjoavat yritysverkkosivujen käyttäjät menestyvät kaupallisesti. Kun verkossa toimivien hakuohjelmien tarjoajat asettavat järjestykseen verkkosivuja, myös niitä verkkosivuja, joiden kautta yritykset tarjoavat tavaroitaan ja palveluitaan kuluttajille, tällä on merkittävä vaikutus kuluttajien valintaan sekä kyseisten yritysverkkosivukäyttäjien kaupalliseen menestykseen. Näin ollen vaikka verkossa toimivilla hakukoneilla ei ole sopimussuhdetta yritysverkkosivukäyttäjien kanssa, myös niihin liittyy riippuvuuteen liittyviä näkökohtia ja erityisesti hakutulosten järjestykseen liittyviä mahdollisesti haitallisia käytäntöjä, jotka voivat vaikuttaa yrityskäyttäjiin.

Samaan aikaan tämänhetkisen sääntelykehyksen perusteella ei aina pystytä estämään näitä käytäntöjä eikä tarjoamaan tehokkaita oikeussuojakeinoja. Sääntely on EU:ssa yhä hajanaisempaa, mikä entisestään monimutkaistaa sääntely-ympäristöä. Vaikka tämä vaikuttaa pääasiassa yrityskäyttäjiin, sen vaikutukset ulottuvat monisyyssissä verkkoalustojen ekosysteemeissä kaikkiin toimijoihin, myös kuluttajiin, joiden valinnanvara kilpailukykyisten tavaroiden ja palvelujen osalta voi vähentyä.

Tätä ehdotusta täydentää komission päätös, jolla perustetaan asiantuntijaryhmä verkkopohjaisen alustatalouden seurantakeskusta varten, joka käsittelee pääasiassa seurantamahdollisuuksia ja unionin haasteita verkkopohjaisessa alustataloudessa, mukaan lukien ongelmat, jotka koskevat komission nyt ehdottaman asetuksen soveltamista.

- **Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa**

Unionin tasolla ei ole lainsäädäntöä, jossa käsiteltäisiin nyt tarkasteltavia verkossa toimivan välityksen kautta syntyviä yritysten välisiä suhteita.

Unionin kilpailulainsäädännössä käsitellään muun muassa yritysten kilpailunvastaista toimintaa. Tämän aloitteen kattamat yksipuoliset mahdollisesti haitalliset kauppatavat eivät

välttämättä riko EU:n kilpailulainsäädäntöä SEUT-sopimuksen 101 tai 102 artiklan mukaisesti. Tämän seurauksena kilpailulainsäädännössä unionin tai kansallisella tasolla ei välttämättä käsitellä kaikenlaisia tämän aloitteen kattamia kysymyksiä.

Kuluttajansuojalainsäädännössä käsitellään useita mahdollisesti haitallisia kauppatapoja, EU:n tasolla erityisesti sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevassa direktiivissä 2005/29/EY⁴ sekä kuluttajasopimusten kohtuuttomia ehtoja koskevassa neuvoston direktiivissä 93/13/EY⁵. Näissä direktiiveissä edellytetään avoimuuden korkeaa tasoa ja huolellista ammatinharjoittamista. Niiden soveltamisala rajoittuu kuitenkin yrittäjien ja kuluttajien välisiin liiketoimiin. Sen sijaan harhaanjohtavasta ja vertailevasta mainonnasta annettu direktiivi 2006/114/EY⁶ kattaa joitakin yritysten välisiä suhteita. Direktiivin tarkoituksena on suojella elinkeinonharjoittajia harhaanjohtavalta mainonnalta ja sen kohtuuttomilta seurauksilta, ja siinä vahvistetaan ne edellytykset, joiden toteutuessa vertaileva mainonta on sallittua. Jälkimmäisen säädöksen säännökset rajoittuvat kuitenkin mainonnan käytäntöihin eikä niissä yleensä käsitellä edellä mainittuja mahdollisesti haitallisia kauppatapoja, joita esiintyy osana olemassa olevia sopimussuhteita verkkoalustojen ja yrityskäyttäjien välillä.

- **Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa**

Tällä ehdotuksella pyritään turvaamaan yrityskäyttäjille, yritysverkkosivukäyttäjille, verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajille sekä verkossa toimiville hakukoneille oikeudenmukainen, ennakoitavissa oleva, kestävä ja luottamusta nauttiva oikeudellinen ympäristö. Sen avulla rajoitetaan tietyissä verkkopohjaisissa toiminnoissa esiintyviä alustojen ja yritysten välisiä haitallisia kauppatapoja ja niiden vaikutuksia. Näin säilytetään luottamus verkkopohjaiseen alustatalouteen ja estetään lainsäädännön hajanaisuuden lisääntyminen digitaalisilla sisämarkkinoilla.

Aloitteella edistetään sen vuoksi digitaalisten sisämarkkinoiden strategian tavoitteita luomalla selkeä, avoin ja vakaa oikeudellinen ympäristö yrittäjien ja kuluttajien välisten verkkopalvelujen tarjoajille sekä näiden palvelujen yrityskäyttäjille. Näin pyritään korjaamaan markkinoiden hajanaisuutta ja mahdollistamaan se, että kaikki toimijat voivat hyödyntää markkinoiden uutta dynamiikkaa oikeudenmukaisin ja tasapainoisin edellytyksin sekä riittävän avoimuuden turvin.

Ehdotus on yhdenmukainen myös useiden muiden unionin politiikkojen ja sääntöjen kanssa. Erityisesti sillä täydennetään edellä mainittuja kilpailusääntöjä ja kuluttajansuojalainsäädäntöä muttei vaikuteta näiden sääntöjen soveltamiseen.

Erityisesti mitä tulee oikeussuojakeinoihin, ehdotusta olisi tarkasteltava ottaen huomioon unionin oikeuden säännöt, jotka koskevat oikeudellista yhteistyötä yksityisoikeuden alalla, kuten tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla annettu asetus (EU) N:o 1215/2012⁷, sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista annettu asetus (EU) N:o 593/2008⁸, sopimukseen perustumattomiin

⁴ EUVL L 149, 11.6.2005, s. 22.

⁵ EYVL L 95, 21.4.1993, s. 29.

⁶ EUVL L 376, 27.12.2006, s. 21.

⁷ EUVL L 351, 20.12.2012, s.1.

⁸ EUVL L 177, 4.7.2008, s. 6.

velvoitteisiin sovellettavasta laista (Rooma II) annettu asetus (EY) 864/2007⁹ sekä tietyistä sovittelun näkökohdista siviili- ja kauppaoikeuden alalla annettu direktiivi (EY) 2008/52¹⁰.

Velvollisuus esittää kuvaus tärkeimmistä järjestysmuutuksista täydentää elinkeinonharjoittajille kuluttajansuojalainsäädännössä asetettavia vaatimuksia. Tämän osalta voidaan todeta, että komissio on ehdottanut muutoksia osana A New Deal for Consumers -aloitetta¹¹. Se sisältää vaatimuksen, jonka mukaan kuluttajille on kerrottava selkeästi siitä, että tiettyjä hakutuloksia voidaan asettaa etusijalle maksua vastaan. Lisäksi on asetettu vaatimus siitä, että on tiedotettava tärkeimmistä muuttujista, jotka määrittävät järjestyksen verkossa toimivilla markkinapaikoissa.

Lisäksi tämänhetkinen ehdotus on yhteensopiva tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista annetun direktiivin 2000/31/EY¹² kanssa. Kyseisessä direktiivissä säädetään tietoyhteiskunnan yleisistä puitteista unionissa.

Ehdotettu asetus ei vaikuta edellä mainittuun voimassa olevaan unionin lainsäädäntöön.

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

• Oikeusperusta

Koska i) tämä aloite on keskeinen osa digitaalisten sisämarkkinoiden strategiaa, ii) käsiteltävät verkossa toimivat palvelut ovat luonteeltaan rajat ylittäviä ja iii) sisämarkkinat ovat yhä hajanaisemmat käsiteltäviä kysymyksiä koskevan kansallisen lainsäädännön vuoksi, tämän aloitteen asianmukainen oikeusperusta on SEUT-sopimuksen 114 artikla.

SEUT-sopimuksen 114 artiklan tavoitteena on lähentää jäsenvaltion säännöksiä ja varmistaa, että yhtenäisiä ja syrjimättömiä sääntöjä sovelletaan kaikkialla unionissa. Koko unionissa sovellettavilla yhteisillä säännöillä puututaan jäsenvaltioiden välisiin eroihin ja vältetään niitä sekä varmistetaan oikeudellinen varmuus, mikä mahdollistaa sen, että yritykset ja kuluttajat voivat hyödyntää sisämarkkinoiden etuja. Siten tämä aloite edistää sisämarkkinoiden muodostumista ja asianmukaista toimintaa.

• Toissijaisuusperiaate (jaetun toimivallan osalta)

Verkossa toimivat palvelut ovat luontaisesti rajat ylittäviä eivätkä jäsenvaltiot voi yksin saavuttaa tavoitteita tehokkaasti. Johtavat verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajat ovat asettautuneet johonkin tiettyyn jäsenvaltioon mutta tarjoavat palveluja miltei koko EU:n väestölle. Palveluja käytetään sekä vakinaisessa asuinpaikassa että matkustettaessa unionissa. Tietyn tyyppisiä verkossa olevia palveluja käytetään samaan aikaan kaupalliseen viestintään. Komission alustojen ja yritysten välisiä suhteita koskevaan tiedonkeruuseen vastanneista 90 prosenttia oli esillä internetissä.

Unionin toimet muodostavat sen vuoksi ainoan tavan varmistaa, että kyseisten palvelujen tarjoajiin ja niiden käyttäjiin sovelletaan yhteisiä asianmukaisia ja tehokkaita sääntöjä

⁹ EUVL L 199, 31.7.2007, s. 40.

¹⁰ EUVL L 136, 24.5.2008, s.3.

¹¹ COM(2018) 185 final, 11.4.2018, ks. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1523880940100&uri=COM:2018:185:FIN>

¹² EYVL L 178, 17.7.2000, s. 1.

riippumatta ehdoissa määritetystä laista ja oikeuspaikasta. Tässä kuvattujen erityiskysymysten osalta Eurooppa-neuvosto korosti, että *on lisättävä läpinäkyvyyttä alustojen käytännöissä ja käyttötavoissa*¹³ osana unionin tulevaisuuteen suuntautunutta sääntelykehystä.

- **Suhteellisuusperiaate**

Tällä ehdotuksella pyritään tarjoamaan parempi liiketoimintaympäristö kaupankäyntiä unionissa harjoittaville yrityskäyttäjille ja yritysverkkosivukäyttäjille. Samaan aikaan kyseiset verkkopalvelujen tarjoajat voivat edelleen periaatteessa määrittää yleiset periaatteet palvelujensa tarjoamiselle ja niille tarjotaan mahdollisuus muodostaa vapaaehtoiset sitoumuksensa alan toimintasääntöjen muodossa periaatteisiin nojautuvana järjestelmänä. Sillä pyritään sen vuoksi antamaan asianmukainen ratkaisu määritettyyn ongelmaan samalla kun turvataan verkkopalvelujen tarjoajien innovointikapasiteetti. Lisäksi se, että sääntelytavaksi on valittu asetus, helpottaa palvelujen tarjoajien laajentumista kaikkien verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajien hyödyksi, koska kaikkialla unionissa sovellettavat yhteiset säännöt alentavat luonnostaan sääntöjen noudattamisesta aiheutuvia kustannuksia sekä parantavat oikeusvarmuutta erityisesti rajat ylittävissä toiminnoissa.

Parhaaksi katsotun vaihtoehdon oikeasuhteisuus, sellaisena kuin se näkyy tässä ehdotuksessa, perustuu suhteellisen yleisiin ja periaatelähtöisiin unionin sääntöihin. Ehdotuksessa jätetään runsaasti mahdollisuuksia alan toimille sekä kohdistetulle seurannalle. Tätä lähestymistapaa räätälöidään nopeasti muuttuvaan teknologiseen ja taloudelliseen ympäristöön verkossa. Samanaikaisesti tämän ehdotuksen kanssa perustetaan asiantuntijaryhmä verkkopohjaisen alustatalouden seurantakeskusta varten. Se seuraa sekä laajemman verkkopohjaisen alustatalouden kehittymistä että tässä asiakirjassa käsiteltyjä erityisiä kysymyksiä muun muassa oikeudellisten avoimuusvelvoitteiden perusteella. Tässä asetuksessa ehdotettu lähestymistapa on siten edelleen oikeasuhtainen yritysten välisiin verkkopohjaisiin suhteisiin nähden.

Aloitteen eri osiin liittyvän hallinnollisen rasitteen osalta todetaan, että pienet yritykset hyötyvät kohdennetusta poikkeuksesta velvoitteeseen, jonka mukaan on luotava toimiva sisäinen järjestelmä valitusten käsittelemiseksi. Olisi huomattava, että tässä erityisessä velvoitteessa asetetaan ainoastaan perusteet sille, että järjestelmän on oltava suhteellisen tehokas ja käytettävissä, ja jätetään palvelujen tarjoajille vapaus toteuttaa kustannustehokkaita teknisiä ratkaisuja keskimääräistä pienemmin kustannuksin. Kohdennettu poikkeus takaa sen, että vaikka aloitteesta johtuvaa hallinnollista rasitetta ei voida täysin poistaa, se kohdistuu ainoastaan yrityksiin, joiden tulot ovat riittävän suuret siitä huolehtimiseen.

- **Toimintatavan valinta**

Unionin toimien rajoittaminen vapaaehtoisten alan toimien edistämiseen sekä tiettyihin liitännäistoimenpiteisiin on mahdollista mutta se ei todennäköisesti ole tehokasta, koska tämä perustuisi pääasiassa alan omiin aloitteisiin ja sen halukkuuteen muuttaa nykytilannetta. Vaikka on sekä palvelujen tarjoajien että niiden yrityskäyttäjien edun mukaista maksimoida niiden ja kuluttajien väliset vuorovaikutussuhteet ja liiketoimet verkkoalustoilla, lyhyellä aikavälillä ne eivät aina ole kiinnostuneita puuttumaan yrityssuhteissa esiintyviin ongelmiin. Elintarvikealan vapaaehtoisesta toimitusketjualoitteesta saatu aiempi kokemus on osoittanut, että pelkästään vapaaehtoisilla aloitteilla ei pystytä luomaan toimivia riippumattomia oikeussuojamekanismeja ja oikeudenmukaisuutta koskevia sääntöjä, jotka olisivat

¹³ Eurooppa-neuvoston päätelmät 19. lokakuuta 2017 [ST 14 2017 INIT](#).

houkuttelevia ja uskottavia markkinoiden molempien puolten kannalta. Jonkinlaisesta edistymisestä huolimatta (hyvien toimintatapojen periaatteet ja hallintaryhmän perustaminen) maatalouspalvelujen tarjoajat, joiden oletettiin olevan järjestelmän pääasiallisia edunsaajia, eivät ole liittyneet järjestelmään luottamuksellisuuteen ja sääntöjen noudattamisen valvomiseen liittyvien huolien vuoksi. Samaan aikaan 21 jäsenvaltiota on jo antanut kansallista lainsäädäntöä ja aloitteita, joilla torjutaan mahdollisesti haitallisia kauppatapoja elintarvikeketjussa.

Tästä syystä havaittuihin ongelmiin voidaan puuttua tehokkaasti ainoastaan lainsäädännöllä. Parhaimmaksi vaihtoehdoksi on katsottu asetus, koska sitä sovelletaan sellaisenaan jäsenvaltioissa, sillä asetetaan samantasoiset velvoitteet yksityisille osapuolille ja sillä mahdollistetaan sääntöjen johdonmukainen soveltaminen verkossa toimivien välittäjien kautta tapahtuvaan kaupankäyntiin sekä verkossa toimiviin hakuohjelmiin, jotka ovat luontaisesti rajat ylittäviä. Näin myös otetaan huomioon digitaaliset sisämarkkinat ja ehkäistään niiden hajanaisuutta.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

• Jälkiarviointit/toimivuustarkastukset

Kuluttajansuoja- ja markkinointilainsäädännön toimivuustarkastusta koskevassa kertomuksessa¹⁴ katsottiin, että on tarpeen harkita muutoksia harhaanjohtavasta ja vertailevasta mainonnasta annettuun direktiiviin yritysten välisten suhteiden osalta. Tämä vahvisti pitkälti vuonna 2012 annetun komission tiedonannon¹⁵ päätelmät, joissa ilmoitettiin aikeista tarkistaa kyseinen direktiivi. Kuluttajien oikeuksia koskevaa direktiivien kohdennettua tarkistusta koskevassa alustavassa vaikutustenarvioinnissa korostettiin kuitenkin, että tässä aloitteessa hyödynnetään toimivuustarkastuksen tuloksia, kun kehitetään verkkoalustojen ja yritysten välisiä suhteita koskevaa sääntelyä digitaalisilla sisämarkkinoilla. Tämä aloite perustuu sen vuoksi tuloksiin, jotka on saatu kuluttajansuoja- ja markkinointilainsäädäntöä koskevasta tuoreimmasta toimivuustarkastuksesta.

• Sidosryhmien kuuleminen

Komissio on järjestänyt laajoja kuulemisia yritysten välisiin suhteisiin liittyvistä kysymyksistä, joita tulee esiin verkkoalustojen ekosysteemeissä. Ennen toukokuussa 2016 annettua verkkoalustoja koskevaa komission tiedonantoa¹⁶ järjestettiin laaja kuuleminen, jonka avulla voitiin paremmin määrittää ongelman laajuus ja aloittaa perusteellinen tiedonkeruu. Toiseksi useista työryhmistä ja useiden kyselyjen avulla tehdystä laajasta kuulemisesta saatiin tietoa ongelman määrittämisestä sekä alustavia poliittisia vaihtoehtoja varten. Lisäksi perusteelliset täsmäryhmäkeskustelut, työryhmät, kyselytutkimukset ja jäsenvaltioille suunnattu esitys auttoivat poliittisten vaihtoehtojen suunnittelussa ja testauksessa. Käytettyjen kuulemistapojen lisäksi komission yksiköt ovat tavanneet tai haastatelleet useita sidosryhmiä kahdenvälisissä tapaamisissa.

Yrityskäyttäjät, erityisesti mikroyritykset sekä pienet ja keskisuuret yritykset, kannattavat yleensä lainsäädäntötoimia, joilla varmistetaan tehokkaat oikeussuojamahdollisuudet sekä

¹⁴ Yleiskatsaus kuluttaja- ja markkinointilainsäädännön REFIT-toimivuustarkastuksesta: http://ec.europa.eu/newsroom/just/item-detail.cfm?item_id=59332

¹⁵ COM (2012) 702 final.

¹⁶ COM (2016) 288 final.

suurempi avoimuus järjestyskäytännöissä, suosituimmuskohtelulausekkeissa sekä tavaroiden tai palvelujen verkkopalvelusta poistamisen osalta.

Useimmat kuulluista verkkopalvelujen tarjoajista olivat samaa mieltä siitä, että selityksen antaminen yrityskäyttäjälle siitä, miksi sen tarjoamat tavarat tai palvelut poistetaan palvelusta, on kohtuullinen oikeudellinen velvoite sillä edellytyksellä, että otetaan huomioon niiden oikeudelliset velvoitteet poistaa laiton sisältö ja tehdä yhteistyötä tutkimuksissa. Kuulemiseen osallistuneet palvelujen tarjoajat katsoivat, etteivät ne näe ulkoisen riitojenratkaisumekanismin lisäarvoa, koska ne luottavat omiin sisäisiin riitojenratkaisujärjestelmiinsä. Ne eivät yleensä näe ongelmaa ehtoihin tehtäviä muutoksia koskevissa ilmoittamisajoissa. Ne eivät kuitenkaan kannata jäykkiä ilmoitusmääraaikoja. Järjestystä ja datan käyttöä koskevan avoimuuden osalta palvelujen tarjoajat kannattavat yleensä suhteellisen korkeatasoisia julkistamisvelvoitteita. Ne kuitenkin varoittavat huijaamisesta (gaming) ja algoritmien manipuloinnista, jos avoimuus on liiallista. Palvelujen tarjoajat tukevat yleensä ajatusta verkkopohjaisen alustatalouden seurannasta, mikäli seuranta tapahtuu niiden liikesalaisuuksia täysin kunnioittaen.

Monet jäsenvaltioiden hallintojen kansalliset asiantuntijat ovat sitä mieltä, että keskeistä kaikissa yritysten välisiä suhteita koskevissa kysymyksissä on ehtojen tarkastelu. Ne katsovat myös, että avoimuusvelvollisuuden oikeasuhteisuus riippuu tarkasta sanamuodosta sekä palvelujen tarjoajan koosta. Ilmoitusta koskevien määräaikojen osalta näkemykset vaihtelevat riippuen kokemuksesta kansallisella tasolla. Ne vaihtelevat siitä, ettei sääntelyä tarvita, siihen, että ilmoittamiselle asetetaan pakolliset sovitut ilmoitusmääraajat. Jotkin kansalliset asiantuntijat ovat myös sitä mieltä, että ehtoja olisi yksinkertaistettava, jotta niistä saadaan avoimempia ja käyttäjäystävällisempiä yritysten kannalta. Kuullut kansalliset asiantuntijat kannattavat oikeudellista avoimuutta koskevaa velvoitetta, jonka mukaan olisi ilmoitettava syyt tavaran tai palvelun poistamiselle palvelusta. Ne ovat samaa mieltä sen yleisen näkökannan kanssa, että poistoon liittyvät vaatimukset olisi yhdenmukaistettava laitonta sisältöä ja siihen liittyvää ilmoitus- ja toimintamekanismia koskevien menettelyjen kanssa. Järjestyskriteereitä koskevaa avoimuusvelvoitetta pidetään yleensä oikeasuhtaisena ja oikeutettuna. Ne asiantuntijat, joilla on enemmän kokemusta hakutulosten järjestykseen liittyvistä kysymyksistä, kannattavat toimenpiteitä, joilla ratkaistaisiin havaitut ongelmat nopeasti. Tosin jotkut heistä katsovat, että asia kuuluu kauppa- ja kilpailuoikeuteen. Yleisesti ollaan yhtä mieltä siitä, että on parasta i) asettaa avoimuutta koskeva velvollisuus, joka kattaa järjestykseen asettamista koskevat käytännöt yleisesti sekä ii) pyrkiä määrittämään parhaat käytännöt tulosten asettamisessa järjestykseen. Datan, syrjimättömyyden ja suosituimmuskohtelulausekkeiden osalta asiantuntijat katsoivat, että tarvitaan lisäkeskusteluja. Asiantuntijat ovat kuitenkin laajasti yhtä mieltä oikeussuojamekanismien tärkeydestä. Jonkin verran huolta esiintyy siitä, että sisäiset valitusten käsittelyjärjestelmät voisivat olla raskaita pienille ja keskisuurille yrityksille. Jotkin kansalliset asiantuntijat kannattavat parhaiden käytäntöjen edistämistä (mahdollisesti osana itsesääntelytoimenpidettä). Kansallisia viranomaisia edustavat asiantuntijat tunnustavat yleisesti seurannasta saatavan hyödyn. Ne vastustavat kuitenkin yleisesti uuden elimen tai EU:n viraston perustamista tätä varten.

Tämä kohdennettu yhteissääntelyaloite perustuu avoimuus- ja oikeussuojatoimenpiteisiin yhdistettynä parempaan seurantaan, josta huolehtii samaan aikaan perustettava asiantuntijaryhmä. Aloite vastaa kuultujen sidosryhmien yhteisiä näkemyksiä.

- **Asiantuntijatiedon keruu ja käyttö**

Komissio ja ulkopuoliset toimeksisaajat suorittivat useita kyselytutkimuksia, julkisen kuulemisen ja useita tutkimuksia vuosina 2015–2017. Tämän aloitteen pohjana olevaan vaikutusten arviointiin saatiin tietoa komission omasta taloudellisesta tutkimuksesta sekä Yhteisen tutkimuskeskuksen politiikan suunnittelun tuesta. Lisäksi jäsenvaltioita kuultiin verkkopohjaisen kuulemisen kautta. Sen tuloksia käsiteltiin sähköistä kaupankäyntiä käsittelevän asiantuntijaryhmän kokouksessa. Lisäksi komissio järjesti useita seminaareja tiedeyhteisön edustajien kanssa. Heidän näkemyksensä on otettu huomioon ongelman määrittelyssä ja näytön keräämiseen liittyvässä strategiassa.

- **Vaikutustenarviointi**

Tämä ehdotus perustuu vaikutustenarviointiin. Sääntelyntarkastelulautakunta antoi 1. joulukuuta 2017 vaikutustenarvioinnista kielteisen lausunnon ja kommentoi sitä laajasti. Vaikutustenarviointia tarkistettiin merkittävästi ja lautakunta antoi siitä myönteisen lausunnon tietyin varauksin 22. maaliskuuta 2018. Lautakunnan lausunto ja suositukset sekä selvitys siitä, miten ne on otettu huomioon, on sisällytetty tähän ehdotukseen liittyvän komission yksiköiden valmisteluasiakirjan liitteeseen 1. Liitteessä 4 esitetään yleiskatsaus siitä, mihin tahoihin ehdotus vaikuttaisi ja miten.

Komissio tarkasteli eri poliittisia vaihtoehtoja tämän aloitteen yleisen tavoitteen saavuttamiseksi. Tavoitteena on luoda oikeudenmukainen, ennakoitavissa oleva, kestävä ja luottamusta nauttiva sähköinen liiketoimintaympäristö samalla kun säilytetään innovointiin perustuva verkkoalustapohjainen ekosysteemi kaikkialla EU:ssa ja edistetään sitä. Tällaisessa liiketoimintaympäristössä elinkeinonharjoittajilla olisi oltava tarvittavat suojakeinot, joilla estetään sopimattomista kauppatavoista aiheutuva haitta, sekä tarvittaessa mahdollisuus toimivaan oikeussuojaan. Aloitteessa olisi myös käsiteltävä sääntelyn hajanaisuutta eri puolilla EU:ta ja ehkäistävä sitä. Parhaaksi katsotussa yhteissääntelyn muodossa, jota tarvitaan varmistamaan oikeusvarmuus ja ennustettavuus yrityskäyttäjien kannalta samalla kun turvataan verkkopalvelujen tarjoajien innovointipotentiaali, jäljelle jäi lopulta neljä toimenpidevaihtoehtoa. Kaikissa näissä toimenpidevaihtoehtoissa asetettaisiin palvelujen tarjoajille verrattain korkeatasoisia, periaatepohjaisia avoimuutta ja oikeussuojaa koskevia oikeudellisia velvoitteita. Ne kuitenkin eroavat toisistaan siinä, miten laajasti ne kattavat mahdollisesti haitalliset kauppatavat. Lisäksi kahdessa neljästä vaihtoehdosta laajennettiin hakutulosten järjestystä koskevan oikeudellisen avoimuusvelvoitteen soveltaminen verkossa toimivien hakuohjelmien tarjoajiin, jotta maksimoidaan toimivuus ja varmistetaan yhdenmukainen kohtelu. Yhdessä kahdesta viimeksi mainitusta vaihtoehdosta asetettiin palvelujen tarjoajille yksi pidemmälle menevä velvollisuus, jotta yrityskäyttäjillä olisi mahdollisuus pyytää yleisen tietosuoja-asetuksen¹⁷ mukaisesti asiakkaiden suostumus saada ja käsitellä niiden sähköpostiosoitteet sen jälkeen, kun liiketoimi on saatettu loppuun palveluja käyttäen.

Toimenpidevaihtoehto, jossa asetettiin oikeudelliset avoimuusvelvoitteet rajoitetummalle joukolle mahdollisesti haitallisia kauppatapoja, katsottiin toimivuudeltaan rajalliseksi. Vaikka tämä lisäisi oikeusvarmuutta oikeudellisten avoimuus- ja oikeustoimien kautta, riski suorasta haitasta yrityksille ja hajanaisuudesta säilyisi merkittävällä tavalla, koska katsottiin, että

¹⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1).

joitakin kauppatapoja, joilla on paljon merkitystä (hakutulosten järjestys, data, syrjintä, suosituimmuuskohtelulausekkeet), ei voida riittävästi käsitellä itsesääntelyn kautta.

Kolme muuta toimenpidevaihtoehtoa, joissa esitettiin oikeudelliset avoimuusvelvoitteet kaikista osana tätä aloitetta yksilöidyistä haitallisista kauppatavoista, todettiin kaikki toimiviksi. Tässä yhteydessä katsottiin, että hakutulosten järjestystä koskevan oikeudellisen avoimuusvelvoitteen soveltamisalan laajentamisella verkossa toimivien hakukoneiden tarjoajiin saavutetaan suhteellisesti paras mahdollinen tehokkuus. Samalla katsottiin, että vaihtoehto, joka sisältää pidemmälle menevän velvoitteen datan jakamisesta, on suhteeton, kun otetaan huomioon toisaalta erityinen tavoite siitä, että säilytetään verkkopohjaisen alustatalouden innovointipotentiaali, ja toisaalta muut kuin lainsäädännölliset toimet, jotka esitetään samaan aikaan yritysten välisen datan jakamista koskevien oikeudenmukaisten toimien edistämiseksi. Lisäksi valitussa toimintavaihtoehdossa oikeudellisiin avoimuusvelvoitteisiin liittyy verkkopohjaisen alustatalouden kauppatapojen parannettu ulkoinen valvonta, joka on merkittävä tekijä edistettäessä oikeudenmukaista ja ennakoitavissa olevaa ympäristöä yrityskäyttäjää varten.

Tämän vuoksi paras mahdollinen toimenpidevaihtoehto on se, että säädetään oikeudellisesti sitovista avoimuus- ja oikeussuojavelvoitteista, jotka koskevat kaikkia osana tätä aloitetta yksilöityjä haitallisia kauppakäytäntöjä, mukaan lukien avoimuus yleisten hakutulosten järjestyksestä (johon sovellettaisiin ainoastaan kollektiivisen muutoksenhaun täytäntöönpanoa koskevaa lauseketta pikemmin kuin muita tässä asetusehdotuksessa esitettyjä oikeussuojasäännöksiä). Sen lisäksi, että turvataan verkkopohjaisen alustatalouden sisämarkkinapotentiaali, ehdotuksella pyritään estämään verkkopohjaiseen alustatalouteen kohdistuva vaimentava vaikutus, joka on tulosta yrityskäyttäjien luottamuksen puutteesta ja joka voi olla jopa 0,81–4,05 miljardia euroa. Sillä voi myös olla positiivinen yhteiskunnallinen vaikutus, koska ehdotettu asetusta lisää yhä useamman verkossa toimivia välityspalveluja käyttävän EU:n yrityksen liikevaihtoa, minkä odotetaan puolestaan luovan uusia työllistymismahdollisuuksia.

Vaikka verkkokaupan markkinapaikat, jotka kuuluvat periaatteessa tämän aloitteen kattamiin palvelujen tarjoajiin, voivat sisällyttää toimintaansa yrityskäyttäjien tarjoamien tavaroiden fyysisen toimituksen kuluttajille, tästä ehdotuksesta johtuvan tämäntyyppisen palvelun lisääntyneen käytön ei odoteta vaikuttavan merkittävästi ympäristöön. Ehdotuksesta aiheutuvat sääntöjen noudattamisen kustannusten odotetaan olevan rajallisia ja vaikuttavan pääasiassa verkossa toimiviin välityspalvelujen tarjoajiin sekä verkossa toimiviin hakukoneisiin. Ehdotetusta oikeudellisesta velvollisuudesta, jonka mukaan on perustettava oma sisäinen valitusten käsittelyjärjestelmä, aiheutuu mahdollisesti suhteellisesti korkein rasite palvelujen tarjoajille, ja pieniin palvelujen tarjoajiin kohdistuu todennäköisemmin joitakin sääntöjen noudattamisesta aiheutuvia kustannuksia. Tämän vuoksi nämä pienet yritykset, sellaisena kuin ne on vuonna 2003¹⁸ määritelty komission pk-yrityksiä koskevassa komission suosituksessa, eivät kuulu tämän säännöksen soveltamisalaan. Ehdotus katsotaan sen vuoksi oikeasuhtaiseksi.

- **Sääntelyn toimivuus ja yksinkertaistaminen**

Kuten edellä on mainittu, pienet yritykset hyötyvät kohdennetusta poikkeuksesta velvoitteeseen luoda sisäinen järjestelmä valitusten käsittelemiseksi. Ehdotuksella pyritään

¹⁸ Komission suositus 2003/361/EY, annettu 6 päivänä toukokuuta 2003, mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä (EUVL L 124, 20.5.2003, s. 36).

erityisesti helpottamaan verkossa toimivien välityspalvelujen kestävää kasvua ja sen on tarkoitus olla täysin teknologianeutraali.

- **Perusoikeudet**

Unioni on sitoutunut edistämään korkeatasoista perusoikeuksien suojelua. Erityisenä tavoitteena on varmistaa nopeat ja toimivat oikeussuojakeinot yrityskäyttäjää varten ja siten parantaa yrityskäyttäjien oikeuksia tehokkaasiin oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen (Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artikla) siinä määrin, kun se koskee parempaa mahdollisuutta oikeuskäsittelyyn.

Lisäksi oikeudenmukainen, ennakoitavissa oleva, kestävä ja luottamusta nauttiva sähköinen liiketoimintaympäristö, joka tällä ehdotuksella on tarkoitus luoda, edistää sitä, että turvataan asianmukainen tasapaino palvelujen tarjoajien ja niiden yrityskäyttäjien elinkeinovapauden välillä (Euroopan unionin perusoikeuskirjan 16 artikla). Erityisesti ehdotetussa asetuksessa esitetyt avoimuustoimet ovat edellytys sen seuraamiselle, rajoitetaanko elinkeinovapauden perusoikeutta perusteettomasti yritysten välisten suhteiden heikomman osapuolen osalta.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Ehdotuksella ei ole vaikutuksia EU:n talousarvioon.

5. LISÄTIEDOT

- **Täytäntöönpanosuunnitelmat sekä seuranta-, arviointi- ja raportointijärjestelyt**

Vaikutusten kehittymisen seuranta muodostaa keskeisen osan ehdotettuja toimia tällä alalla, koska verkkopohjainen alustatalous pysyy dynaamisena ja nopeasti kehittyvänä talouden osana. Seuranta on sen vuoksi jaettu kahteen strategiseen osaan:

Yhdestä osasta huolehtii asiantuntijaryhmä, joka yhdessä komission virkamiehistä koostuvan ryhmän kanssa muodostaa verkkopohjaisen alustatalouden seurantakeskuksen. Kuten komission päätöksessä C(2018) 2393 esitetään, asiantuntijaryhmä antaa neuvoja ja laatii asiantuntija-arvioita verkkopohjaisen alustatalouden kehittymisestä liittyen erityisesti algoritmeihin liittyvään päätöksentekoon, mahdollisuuteen saada tietoja, verkossa esitettävään materiaaliin liittyviin maksuihin, avoimuuteen ja vastuuvollisuuteen yritysten välisissä suhteissa verkkomainonnassa, yrityskäyttäjien eriyettyyn kohteluun sekä yrityskäyttäjille asetettaviin rajoituksiin, jotka koskevat erilaisia ehtoja käytettäessä muita jakelukanavia. Se myös hoitaa tarvittaessa yhteyksiä muiden EU:n ja jäsenvaltioiden perustamien asiantuntijaryhmien sekä osaamiskeskusten kanssa.

Toinen osa on ehdotetun asetuksen sääntely- ja itsesääntelyysiin liittyvien vaikutusten kehittymisen seuranta.

Komissio seuraa verkkopohjaisen alustatalouden markkinaindikaattoreita erityisesti EU:n verkkopohjaisen alustatalouden seurantakeskuksen kautta sekä asiantuntijaryhmän työn perusteella. Tässä analyysissä käsitellään esimerkiksi seuraavia tietoja: verkossa toimivien välityspalvelujen kautta kauppaa käyvien yritysten määrä ja tyypit, sisäisten ja ulkoisten oikeussuojamekanismien kautta käsiteltyjen valitusten määrä ja tyyppi, onnistuneesti ratkaistujen tapauksien määrä, tapauksen ratkaisemiseen tarvittu ajan määrä, sijoittautumispaikka, EU:ssa kauppaa käyvien palvelujen tarjoajien koko, mukaan lukien EU:n markkinoilla verkossa välittäjänä toimimiseen perustuva liikevaihto. Kahden vuoden kuluessa siitä, kun EU:n seurantakeskus aloittaa toimintansa, komission yksiköt laativat

kertomuksen sen toiminnan perusteella ja ottaen huomioon senhetkisen tilanteen, edistymisen kohti poliittisten tavoitteiden saavuttamista sekä kaikki ratkaisemattomat ongelmat.

Ehdotuksen toimivuutta ja vaikuttavuutta seurataan käyttäen määritettyjä indikaattoreita, jotta saadaan tietoa politiikan laatimiseksi mahdollisesti haitallisten kauppatapojen kehittymisen varalta. Toimien vaikutusta tarkastellaan arvioinnin yhteydessä ja tätä käytetään tarvittaessa ehdotetun asetuksen tarkistuksessa uudelleentarkastelulausekkeen mukaisesti. Tarkistus tehdään kolmen vuoden kuluttua asetuksen voimaantulosta ja joka kolmas vuosi sen jälkeen.

- **Ehdotukseen sisältyvien säännösten yksityiskohtaiset selitykset**

1 artiklassa määritellään ehdotetun asetuksen kohde ja soveltamisala. Siinä selitetään, että asetuksessa säädetään verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajien velvollisuudesta tarjota yrityskäyttäjille sekä joiltakin osin verkossa toimivien hakukoneiden velvollisuuksista taata yritysverkkosivustokäyttäjille asianmukainen avoimuus sekä tietyt oikeussuojamahdollisuudet. Siinä myös selitetään ehdotetun asetuksen maantieteellinen soveltamisala, joka vastaa verkossa toimivien palvelujen rajat ylittävää luonnetta: unionissa tapahtuvia toimintoja ja liiketoimia voivat välittää tarjoajat, jotka eivät ole sijoittautuneet unioniin.

2 artikla sisältää sovellettavat oikeudelliset määritelmät.

3 artiklassa asetetaan vaatimukset verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajien käyttämien, ennalta määritettyjen vakioehtojen selkeydelle, saatavuudelle ja muutoksille.

4 artiklassa asetetaan vaatimukset perusteluille, jotka verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajan on esitettävä, jos se lopettaa tai keskeyttää yrityskäyttäjän mahdollisuuden käyttää sen välityspalveluja.

5 artiklassa asetetaan vaatimus, jonka mukaan verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajien käyttämissä ehdoissa on kuvattava tärkeimmät muuttujat, joiden mukaan määritetään yrityskäyttäjien järjestys hakutuloksissa. Mukana on oltava tiedot siitä, vaikuttaako järjestykseen yrityskäyttäjän suora tai välillinen maksu välittäjälle. Artiklassa asetetaan verkossa toimiville hakukoneille samanlainen vaatimus, jonka mukaan helposti ja julkisesti saatavilla olevassa kuvauksessa on esitettävä tärkeimmät muuttujat, jotka määrittävät hakutulosten järjestyksen. Siinä edellytetään myös, että kuvauksen muuttujista, jotka määrittävät hakutulosten järjestyksen, olisi oltava sellainen, että yrityskäyttäjät ja yritysverkkosivustokäyttäjät ymmärtävät riittävän hyvin tarjottavien tavaroiden tai palvelujen ominaisuuksien mahdolliset vaikutukset, kyseisten ominaisuuksien merkityksen kuluttajille sekä hakukoneiden yhteydessä käytettävien verkkosivustojen suunnittelun ominaisuudet.

6 artiklassa asetetaan vaatimukset, joiden mukaan verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajien käyttämissä ehdoissa on kuvattava mahdollinen erilainen kohtelu, jota sovelletaan verkossa toimivan välityspalvelujen tarjoajan itsensä tai sen määräysvallassa olevien yrityskäyttäjien tarjoamiin tavaroihin ja palveluihin.

7 artiklassa asetetaan vaatimus, jonka mukaan verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajien käyttämissä vakioehdoissa on kuvattava pääsy yrityskäyttäjien tai kuluttajien verkossa toimiville välityspalveluille antamiin henkilö- tai muihin tietoihin tai tietoihin, jotka kyseiset palvelut generoivat.

8 artiklassa asetetaan vaatimus, jonka mukaan verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajien käyttämissä ehdoissa on kuvattava perusteet, joilla rajoitetaan yrityskäyttäjien mahdollisuutta tarjota kuluttajille erilaisia ehtoja tavaroiden tai palveluiden hankkimiseksi muulla tavalla kuin verkossa toimivien välityspalvelujen kautta.

9 artiklassa asetetaan verkossa toimiville välityspalvelujen tarjoajille vaatimus järjestää sisäinen järjestelmä, jonka avulla käsitellään yrityskäyttäjien valituksia, sekä vaatimukset, jotka liittyvät tällaisten valitusten käsittelyyn, mukaan lukien velvollisuudet käsitellä valitukset asianmukaisesti, nopeasti ja tehokkaasti ja ilmoittaa tuloksista selvästi ja yksiselitteisesti yrityskäyttäjälle. Siinä asetetaan myös vaatimus siitä, että ehdot sisältävät tietyt tiedot sisäisestä valitusten käsittelyjärjestelmästä. Lisäksi siinä asetetaan verkossa toimiville välityspalvelujen tarjoajille velvollisuus julkaista raportit tehtyjen valitusten määrästä, niiden asiasisällöstä, niiden käsittelemiseen menevästä ajasta sekä niitä koskevasta päätöksestä.

10 artiklassa asetetaan verkossa toimiville välityspalvelujen tarjoajille vaatimus mainita ehdoissaan yksi tai usea sovittelija, jonka kanssa palvelujen tarjoaja on valmis työskentelemään päästäkseen sopimukseen tuomioistuimen ulkopuolella, esimerkiksi jos ongelmaa ei ole ratkaistu käyttäen sisäistä valitusten käsittelyjärjestelmää (joka on perustettu 9 artiklan mukaisesti). Lisäksi siinä asetetaan sovittelijoita varten tietyt vaatimukset, kuten puolueettomuus, saatavuus ja pätevyys sekä resurssit, sekä verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajien velvollisuus osallistua sovitteluun vilpittömässä mielessä. Artiklassa esitetyt vaatimukset eivät vaikuta kummankaan osapuolen oikeuteen panna vireille oikeudenkäyntiä.

11 artiklassa asetetaan komissiolle vaatimus rohkaista verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajia perustamaan erikseen tai yhdessä yksi tai usea riippumaton sovittelijaorganisaatio helpottamaan verkossa toimivien välityspalvelujen yhteydessä syntyvien riitojen ratkaisua tuomioistuimen ulkopuolella erityisesti, kun otetaan huomioon näiden palvelujen rajat ylittävä luonne.

12 artiklassa vahvistetaan oikeus siihen, että etujärjestöt, järjestöt tai julkiset elimet voivat käynnistää oikeudenkäynnin lopettaakseen tai estääkseen sen, että verkossa toimivat välityspalvelujen tarjoajat laiminlyövät asetuksen vaatimusten noudattamisen. Lisäksi artiklassa edellytetään, että etujärjestöt ja järjestöt noudattavat tiettyjä vaatimuksia, joiden mukaan ne ovat voittoa tavoittelemattomia, toimivat oikeushenkilönä kyseessä olevan jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti ja pyrkivät saavuttamaan tavoitteet, jotka ovat niiden edustamien yrityskäyttäjien yhteisten etujen mukaisia.

13 artiklassa asetetaan komissiolle vaatimus kannustaa verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajia sekä verkossa toimivia hakukoneita sekä niitä edustavia organisaatioita että järjestöjä laatimaan toimintasääntöjä.

14 artiklassa asetetaan komissiolle vaatimus arvioida asetusta säännöllisesti ja ensimmäisen kerran kolmen vuoden kuluttua sen jälkeen, kun asetus on tullut voimaan.

15 artiklassa vahvistetaan päivämäärä, josta alkaen asetusta sovelletaan (kuusi kuukautta julkaisupäivämäärästä).

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

oikeudenmukaisuuden ja avoimuuden edistämistä verkossa toimivien välityspalvelujen yrityskäyttäjää varten

(ETA: n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 114 artiklan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen, kun esitys lainsäätämisyksityksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon¹,

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon²,

noudattavat tavallista lainsäätämisyksitystä,

sekä katsovat seuraavaa:

- 1) Verkossa toimivat välityspalvelut ovat keskeisiä yrittäjyyden, kaupan ja innovoinnin mahdollistajia, jotka voivat myös parantaa kuluttajien hyvinvointia ja joita sekä yksityinen että julkinen sektori käyttävät yhä enemmän. Ne tarjoavat pääsyn uusille markkinoille sekä kaupallisia mahdollisuuksia, joiden avulla yritykset voivat hyödyntää sisämarkkinoiden etuja. Ne mahdollistavat myös sen, että kuluttajat unionissa voivat hyödyntää kyseisiä etuja, erityisesti koska heillä on verkossa valittavanaan suurempi valikoima tavaroita ja palveluita.
- 2) Verkossa toimivat välityspalvelut voivat olla keskeisiä niiden yritysten kaupalliselle menestykselle, jotka käyttävät kyseisiä palveluja kuluttajien saavuttamiseksi. Liiketoimien lisääntynyt välittäminen verkossa toimivien välityspalvelujen kautta ja siihen vaikuttavat vahvat datavetoiset välilliset verkkovaikutukset johtavat siihen, että kyseiset yrityskäyttäjät, myös mikroyritykset sekä pienet ja keskisuuret yritykset, ovat yhä enemmän riippuvaisia näistä palveluista kuluttajien saavuttamiseksi. Kun otetaan huomioon tämä yhä suurempi riippuvaisuus, kyseisten palvelujen tarjoajilla on usein vahvempi neuvotteluvoima, mikä mahdollistaa sen, että ne voivat tosiasiallisesti toimia yksipuolisesti tavalla, joka voi olla epäoikeudenmukainen ja vahingoittaa yrityskäyttäjien ja välillisesti myös kuluttajien oikeutettuja etuja unionissa.
- 3) Samalla lailla verkossa toimivat hakukoneet voivat olla merkittäviä internetliikenteen lähteitä yrityksille, jotka tarjoavat tavaroita tai palveluita verkkosivustojen kautta, ja ne voivat sen vuoksi merkittävästi vaikuttaa siihen, miten tavaroita tai palveluja verkon kautta sisämarkkinoilla tarjoavat yritysverkkosivustokäyttäjät menestyvät kaupallisesti. Kun verkossa toimivien hakuohjelmien tarjoajat asettavat järjestykseen verkkosivuja, myös niitä verkkosivuja, joiden kautta

¹ EUVL C , , s .

² EUVL C , , s .

yrittäjäverkkojen palveluiden käyttäjät tarjoavat tavaroita ja palveluita kuluttajille, tällä on merkittävä vaikutus kuluttajien tekemiin valintoihin sekä kyseisten yrittäjäverkkojen käyttäjien kaupalliseen menestykseen. Vaikka sopimussuhdetta yrittäjäverkkojen käyttäjien kanssa ei ole, verkossa toimivien hakuohjelmien tarjoajat voivat käytännössä toimia yksipuolisesti tavalla, joka voi olla epäoikeudenmukainen ja joka voi vahingoittaa yrittäjäverkkojen käyttäjien ja välillisesti myös kuluttajien oikeutettuja etuja unionissa.

- 4) Yrittäjäkäyttäjien riippuvuus verkossa toimivista välityspalveluista johtaa myös tilanteeseen, jossa yrittäjäkäyttäjillä on usein rajalliset oikeussuojamahdollisuudet, jos kyseisten palvelujen tarjoajien yksipuoliset toimet johtavat riitaan. Monissa tapauksissa kyseiset palvelujen tarjoajat eivät tarjoa saatavissa olevia ja tehokkaita sisäisiä valitusten käsittelyjärjestelmiä. Olemassa olevat vaihtoehtoiset tuomioistuinten ulkopuoliset riitojenratkaisumekanismit voivat myös olla tehottomia monista eri syistä, mukaan lukien erikoistuneiden sovittelijoiden puute sekä yrittäjäkäyttäjien pelko vastatoimista.
- 5) Verkossa toimivilla välityspalveluilla ja hakukoneilla sekä kyseisten palvelujen mahdollistamilla kaupallisilla liiketoimilla on luontaisesti rajatylittävää potentiaalia ja niillä on erityistä merkitystä unionin sisämarkkinoiden asianmukaiselle toiminnalle nykyisessä taloudessa. Tiettyjen palvelujen tarjoajien kauppatavat, jotka mahdollisesti ovat epäoikeudenmukaisia ja haitallisia yrittäjäkäyttäjien ja yrittäjäverkkojen käyttäjien kannalta, estävät kyseisen potentiaalın täyden hyödyntämisen ja vaikuttavat kielteisesti sisämarkkinoiden asianmukaiseen toimintaan. Lisäksi tämän potentiaalın täysimääräiseen hyödyntämiseen ja sisämarkkinoiden asianmukaiseen toimintaan vaikuttavat kielteisesti erilainen lainsäädäntö eri jäsenvaltioissa, joista jotkut sääntelevät näitä palveluja vaihtelevalla tehokkuudella ja jotkut vasta harkitsevat tätä koskevien säästöjen antamista.
- 6) Unionin tasolla olisi siten säädettävä yhdenmukaisista ja kohdennetuista säännöistä, jotta sisämarkkinoilla turvataan oikeudenmukainen, ennakoitavissa oleva, kestävä ja luottamusta nauttiva sähköinen liiketoimintaympäristö varmistamalla erityisesti, että verkossa toimivien välityspalvelujen yrittäjäkäyttäjille turvataan asianmukainen avoimuus sekä toimivat oikeussuojamahdollisuudet. Kyseisillä säännöillä olisi myös turvattava asianmukainen avoimuus sen suhteen, miten yrittäjäverkkojen käyttäjät asetetaan järjestykseen verkossa toimivien hakukoneiden hakutuloksissa. Samalla kyseisten sääntöjen olisi oltava sellaisia, että niillä turvataan laajemman verkkopohjaisen alustatalouden potentiaali.
- 7) Koska verkossa toimivilla välityspalveluilla ja hakukoneilla on tyypillisesti maailmanlaajuinen ulottuvuus, tätä asetusta olisi sovellettava näiden palvelujen tarjoajiin riippumatta siitä, ovatko ne sijoittautuneet jäsenvaltioon vai unionin ulkopuolelle, mikäli kaksi kumulatiivista edellytystä täyttyy. Ensinnäkin yrittäjäkäyttäjien tai yrittäjäverkkojen käyttäjien olisi oltava sijoittautuneita unioniin. Toiseksi yrittäjäkäyttäjien tai yrittäjäverkkojen käyttäjien olisi näiden palvelujen kautta tarjottava tavaroita tai palveluita kuluttajille, jotka ovat unionissa ainakin osan liiketoimesta. Kyseisten kuluttajien olisi oltava unionissa, mutta heidän asuinpaikkansa ei tarvitse olla unionissa eikä heillä tarvitse olla minkään jäsenvaltion kansallisuutta. Näin ollen tätä asetusta ei tulisi soveltaa, kun yrittäjäkäyttäjät tai yrittäjäverkkojen käyttäjät eivät ole sijoittautuneet unioniin tai kun ne ovat sijoittautuneet unioniin mutta käyttävät verkossa toimivia välityspalveluja ja hakukoneita tarjotakseen tavaroita tai palveluita yksinomaan kuluttajille, jotka ovat unionin ulkopuolella, tai henkilöille, jotka eivät ole kuluttajia.
- 8) Erilaisia yritysten ja kuluttajien välisiä liiketoimia välittävät verkossa palvelujen tarjoajat, jotka hallinnoivat monipuolisia palveluja, jotka perustuvat pääasiassa samaan ekosysteemiin rakentavaan liiketoimintamalliin. Jotta katetaan asianmukaiset palvelut, verkossa toimivat välityspalvelut olisi määriteltävä tarkasti ja teknologianeutraalisti. Palvelujen olisi koostuttava tietoyhteiskunnan palveluista, joilla pyritään helpottamaan yrittäjäkäyttäjien ja kuluttajien välisten suorien liiketoimien käynnistämistä, riippumatta siitä, toteutetaanko liiketoimet viime kädessä verkossa, verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajan tai yrittäjäkäyttäjän verkkoportaaliin vai verkon ulkopuolella.

Lisäksi palveluja olisi tarjottava sekä palvelujen tarjoajien ja yrityskäyttäjien että palvelujen tarjoajien ja kuluttajien välisten sopimussuhteiden perusteella. Tällaisen sopimussuhteen katsottaisiin syntyvän, kun molemmat osapuolet ilmoittavat aikomuksestaan sitoutua sopimukseen yksiselitteisesti ja todennettavasti ilman, että välttämättä edellytetään nimenomaista kirjallista sopimusta.

- 9) Tämän asetuksen kattamin verkossa toimiviin välityspalveluihin olisi näin ollen kuuluttava esimerkiksi verkkokaupan markkinapaikat (mukaan lukien yhteistyöpohjaiset markkinapaikat, joilla yrityskäyttäjät ovat aktiivisia), verkossa toimivat ohjelmistosovelluspalvelut sekä verkossa toimivat sosiaalisen median palvelut. Tätä asetusta ei kuitenkaan tulisi soveltaa verkossa toimiviin mainonnan välineisiin tai mainontaviestintään, joiden tavoitteena ei ole suorien liiketoimien käynnistäminen ja joihin ei liity sopimussuhdetta kuluttajien kanssa. Tätä asetusta ei myöskään tulisi soveltaa verkossa oleviin maksupalveluihin, koska ne eivät itse täytä sovellettavia vaatimuksia vaan ovat luontaisesti lisäpalveluja, jotka liittyvät liiketoimiin tavaroiden ja palvelujen toimittamiseksi kuluttajille.
- 10) Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti ja ottaen huomioon, että on todettu yrityskäyttäjien olevan riippuvaisia pääasiassa verkossa toimivista välityspalveluista, jotka toimivat väljänä luonnollisia henkilöjä olevia kuluttajien saavuttamiseksi. tämän asetuksen soveltamisalan määrittämisessä kuluttajan on ymmärrettävä viittaavan ainoastaan luonnollisiin henkilöihin heidän toimiessaan tarkoituksessa, joka ei kuulu heidän elinkeino- tai ammattitoimintaansa.
- 11) Yhdenmukaisuuden vuoksi tässä asetuksessa käytettävän verkossa toimivan hakukoneen määritelmä olisi yhdenmukaistettava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2016/1148³ käytetyn määritelmän kanssa.
- 12) Jotta voidaan tarvittaessa tehokkaasti suojella yrityskäyttäjiä, tätä asetusta olisi sovellettava, kun sopimussuhteen osapuolet eivät erikseen neuvottele sopimuksen ehdoista, sopimussuhteen nimestä tai muodosta riippumatta. Se, onko ehdot neuvoteltu erikseen, olisi määritettävä yleisen arvioinnin perusteella, jolloin se, että tietyt määräykset on voitu neuvotella erikseen, ei sinänsä ole ratkaisevaa.
- 13) Sen varmistamiseksi, että yrityskäyttäjät voivat sopimussuhteen yleisten ehtojen perusteella määrittää kaupalliset ehdot verkossa toimivien välityspalvelujen käytölle, irtisanomiselle ja keskeyttämiselle ja turvata liikesuhteen ennustettavuuden, kyseiset ehdot olisi laadittava käyttäen selkeää ja yksiselitteistä kieltä, jonka keskivertokäyttäjä helposti ymmärtää. Ehtojen ei tulisi katsoa olevan laadittu käyttäen selkeää ja yksiselitteistä kieltä, jos ne ovat epämääräisiä, epätarkkoja tai niissä ei ole yksityiskohtaisia tietoja merkittävistä kaupallisista kysymyksistä eivätkä ne sen vuoksi anna yrityskäyttäjille kohtuullista ennustettavuutta sopimussuhteen tärkeimmistä näkökohdista.
- 14) Avoimuuden varmistaminen yleisissä ehdoissa voi olla ratkaisevan tärkeää, jotta edistetään kestäviä liiketoimintasuhteita ja estetään epäoikeudenmukainen toiminta, josta aiheutuisi haittaa yrityskäyttäjille. Verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajien olisi sen vuoksi varmistettava, että ehdot ovat kaikissa sopimussuhteen vaiheissa helposti saatavilla, myös mahdollisille yrityskäyttäjille sopimuksen tekemistä edeltävässä vaiheessa, ja että kaikista ehtoihin tehtävistä muutoksista ilmoitetaan yrityskäyttäjille sovituissa määräajassa, joka on kohtuullinen ja oikeasuhtainen, kun otetaan huomioon erityiset olosuhteet, ja joka tapauksessa vähintään 15 päivää. Ilmoittamisen määräaika ei tulisi soveltaa, kun ja siinä määrin kuin kyseessä oleva yrityskäyttäjä luopuu siitä yksiselitteisesti tai kun ja siinä määrin kuin tarve toteuttaa muutos noudattamatta ilmoittamisen määräaika perustuu oikeudelliseen velvoitteeseen, joka sitoo palvelun tarjoajaa unionin tai kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

³

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/1148 toimenpiteistä yhteisen korkeatasoisen verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuuden varmistamiseksi koko unionissa (EUVL L 194, 19.7.2016, s. 1).

- 15) Yrityskäyttäjien suojelemiseksi toimivaltaisen tuomioistuimen olisi voitava päättää, että vaatimustenvastaiset ehdot eivät sido kyseistä yrityskäyttäjää ja vaikutukset ovat *ex nunc*. Tällaisen tuomioistuimen päätöksen olisi kuitenkin koskettava ainoastaan niitä ehtojen määräyksiä, jotka eivät ole vaatimustenmukaisia. Muut määräykset ovat edelleen päteviä ja täytäntöönpanokelpoisia sikäli kuin ne voidaan erottaa vaatimustenvastaisista määräyksistä. Ehtojen äkkinaiset muutokset voivat merkittävästi häiritä yrityskäyttäjien toimintaa. Jotta voidaan rajoittaa tällaisia yrityskäyttäjiin kohdistuvia negatiivisia vaikutuksia ja ehkäistä tällaista toimintaa, muutokset, jotka tehdään vastoin velvoitetta noudattaa sovittua määräaika, olisi sen vuoksi katsottava mitättömiksi ikään kuin niitä ei olisi koskaan tehty ja niiden vaikutukset ovat *erga omnes* ja *ex tunc*.
- 16) Verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajalla voi olla oikeutettuja syitä päättää palvelujensa tarjoamisen lopettamisesta tai keskeyttämisestä kokonaan tai osittain tietyn yrityskäyttäjän osalta, mukaan lukien tietyn yrityskäyttäjän yksittäisten tavaroiden tai palvelujen poistaminen palvelusta tai hakutulosten poistaminen. Kuitenkin koska kyseiset päätökset voivat merkittävästi vaikuttaa kyseisen yrityskäyttäjän etuihin, päätösten perusteista olisi asianmukaisesti ilmoitettava. Perusteet olisi esitettävä niin, että yrityskäyttäjät voivat todeta, onko päätös mahdollista riitauttaa, mikä parantaa yrityskäyttäjien mahdollisuuksia toimivaan oikeussuojaan. Lisäksi perustelujen vaatimisen olisi autettava estämään tai korjaamaan yrityskäyttäjän verkkosisällön tahaton poistaminen, jos palvelujen tarjoaja on virheellisesti katsonut sen laittomaksi verkkosisällöksi komission asetuksen (EU) N:o 2018/334⁴ mukaisesti. Perusteluissa olisi määritettävä päätöksen objektiivinen syy tai syyt sen perusteella, mitä palvelujen tarjoaja on esittänyt etukäteen ehdoissaan, ja viitattava oikeasuhteisella tavalla olosuhteisiin, jotka johtivat kyseiseen päätökseen.
- 17) Kun verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajat asettavat tavarat ja palvelut järjestykseen, tällä on merkittävä vaikutus kuluttajien valintoihin ja näin ollen kyseisiä tavaroita ja palveluita kuluttajille tarjoavien yrityskäyttäjien kaupalliseen menestykseen. Verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajien olisi sen vuoksi esitettävä tärkeimmät järjestyksen määrittävät muuttujat etukäteen, jotta parannetaan ennustettavuutta yrityskäyttäjien kannalta ja ne voivat ymmärtää paremmin järjestykseen asettamisen toimintamekanismia ja vertailla eri palvelujen tarjoajien käytäntöjä. Tärkeimpien muuttujien olisi katsottava viittaavan kaikkiin yleisiin perusteisiin, prosesseihin, algoritmeihin sisältyviin erityisiin signaaleihin tai muihin mukautus- tai alentamismekanismeihin, joita käytetään järjestykseen asettamisen yhteydessä. Järjestyksen määrittävien keskeisten muuttujien kuvauksen olisi myös sisällettävä selitys yrityskäyttäjien mahdollisuudesta vaikuttaa aktiivisesti järjestykseen maksua vastaan sekä sen suhteellisista vaikutuksista. Tämän kuvauksen olisi annettava yrityskäyttäjille riittävä ymmärrys siitä, miten järjestykseen asettamisen mekanismeissa otetaan huomioon yrityskäyttäjän tarjoamien tosiasiallisten tavaroiden tai palvelujen ominaisuudet sekä niiden merkitys verkossa toimivien välityspalvelujen kuluttajille.
- 18) Myös sillä, että verkossa toimivien hakuohjelmien tarjoajat asettavat järjestykseen verkkosivuja – erityisesti sivustoja, joiden kautta yritykset tarjoavat tavaroita ja palveluja kuluttajille – on samalla tavoin merkittävä vaikutus kuluttajien valintoihin sekä kyseisten yritysverkkosivukäyttäjien kaupalliseen menestykseen. Verkossa toimivien hakukoneiden tarjoajien olisi sen vuoksi annettava kuvaus tärkeimmistä muuttujista, jotka määrittävät kaikkien indeksoitujen internetsivustojen järjestyksen, mukaan lukien yritysverkkosivustokäyttäjät sekä muut verkkosivustot. Sen lisäksi, että tässä kuvauksessa esitetään tavaroiden ja palvelujen ominaisuudet sekä niiden merkitys kuluttajille, kuvauksen olisi verkossa toimivien hakukoneiden tapauksessa myös mahdollistettava se, että yritysverkkosivustokäyttäjät ymmärtävät riittävän hyvin sen, otetaanko ja missä määrin otetaan huomioon tietyt käytettyjen verkkosivustojen suunnitteluominaisuudet, kuten niiden optimointi mobiililaitteita varten. Kun verkossa toimivien hakukoneiden ja yritysverkkosivustokäyttäjien välillä

⁴ Komission suositus (EU) 2018/334, annettu 1 päivänä maaliskuuta 2018, toimenpiteistä laittoman verkkosisällön torjumiseksi (EUVL L 63, 6.3.2018, s. 50).

ei ole sopimussuhdetta, kyseisen kuvauksen olisi hakukoneissa oltava julkisesti saatavilla selkeässä ja helposti saatavilla olevassa paikassa. Jotta varmistetaan ennustettavuus yritysverkkosivustokäyttäjää varten, kuvaus olisi pidettävä ajan tasalla, myös siten, että kaikki keskeisten muuttujien muutokset olisi oltava helposti havaittavissa. Vaikka palvelujen tarjoajien ei missään tilanteessa tarvitse ilmaista liikesalaisuuksia, sellaisina kuin ne määritellään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2016/943⁵, kun ne noudattavat vaatimusta ilmoittaa keskeiset järjestykseen asettamisen muuttujat, annetun kuvauksen olisi ainakin perustuttava tosiasiallisille tiedoille käytettyjen järjestysmuuttujien merkityksestä.

- 19) Kun verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoaja itse tarjoaa tiettyjä tavaroita tai palveluja kuluttajille sen omien verkossa toimivien välityspalveluiden kautta tai tekee niin määräysvallassaan olevan yrityskäyttäjän kautta, kyseinen palvelujen tarjoaja voi kilpailla suoraan muiden verkossa toimivien välityspalvelujen yrityskäyttäjien kanssa, jotka eivät ole palvelujen tarjoajan määräysvallassa. Näissä tapauksissa on erityisesti tärkeää, että verkossa toimivien välittäjäpalvelujen tarjoaja toimii avoimesti ja esittää kuvauksen eriytetystä kohtelusta, jota sovelletaan sen itsensä tarjoamiin tavaroihin tai palveluihin verrattuna niihin, joita yrityskäyttäjät tarjoavat, riippumatta siitä, toteutetaanko tällainen eriytetty kohtelu oikeudellisin, kaupallisin vai teknisin keinoin. Oikeasuhteisuuden varmistamiseksi tätä velvollisuutta olisi sovellettava kaikkien verkossa toimivien välityspalvelujen tasolla pikemmin kuin näiden palvelujen kautta tarjottujen yksittäisten tavaroiden tai palvelujen tasolla.
- 20) Mahdollisuus saada tietoja ja käyttää niitä, myös henkilötietoja, voi mahdollistaa merkittävän arvonmuodostuksen verkkopohjaisessa alustataloudessa. Näin ollen on tärkeää, että verkossa toimivien välittäjäpalveluiden tarjoajat antavat yrityskäyttäjille selkeän kuvauksen tietojen saannin ja käytön laajuudesta, luonteesta ja edellytyksistä tiettyjen tietoluokkien osalta. Kuvauksen olisi oltava oikeasuhteinen ja siinä olisi viitattava mahdollisesti yleisiin tiedonsaantiehtoihin pikemmin kuin yksilöitävä kattavasti tosiasialliset tiedot tai tietoluokat, jotta yrityskäyttäjät voivat ymmärtää, voivatko ne käyttää tietoja arvonmuodostuksen parantamiseen, myös mahdollisesti säilyttämällä kolmansien osapuolten tietopalvelut. Henkilötietojen käsittelyssä olisi noudatettava Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/679⁶.
- 21) Verkossa toimivien välittäjäpalvelujen tarjoajat voisivat tietyissä tapauksissa rajoittaa ehdoissa yrityskäyttäjien mahdollisuutta tarjota tavaroita tai palveluita kuluttajille suotuisammin ehdoin muilla tavoin kuin verkossa toimivien välittäjäpalvelujen kautta. Näissä tapauksissa kyseisten palvelujen tarjoajien olisi esitettävä rajoitusten perusteet ja erityisesti niihin liittyvät merkittävimmät taloudelliset, kaupalliset ja oikeudelliset näkökohdat. Avoimuusvelvollisuutta ei kuitenkaan olisi ymmärrettävä siten, että se vaikuttaa tällaisten rajoitusten laillisuuteen, joka perustuu muihin unionin lainsäädännön säädöksiin tai unionin lainsäädännön mukaiseen jäsenvaltioiden lainsäädäntöön, mukaan lukien kilpailua ja sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevilla aloilla, tai tällaisten säädösten soveltamiseen.
- 22) Jotta mahdollistetaan se, että yrityskäyttäjillä, myös niillä, joiden osalta verkossa toimivien välityspalvelujen käyttö on mahdollisesti keskeytetty tai lopetettu, on käytettävissään välittämiä, asianmukaisia ja tehokkaita oikeussuojamahdollisuuksia, verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajien olisi järjestettävä sisäinen valitusten käsittelyjärjestelmä. Sisäisen valitusten käsittelyjärjestelmän tarkoituksena olisi varmistaa, että merkittävä osa valituksista voidaan

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/943, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2016, julkistamattoman taitotiedon ja liiketoimintatiedon (liikesalaisuuksien) suojaamisesta laittomalta hankinnalta, käytöltä ja ilmaisemiselta (EUVL L 157, 15.6.2016, s. 1).

⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus) (ETA:n kannalta merkityksellinen) (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1).

ratkaista kahdenkeskisesti verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajien ja kyseessä olevien yrityskäyttäjien välillä. Lisäksi sen varmistamisen, että verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajat julkaisevat tietoa niiden sisäisen valitusten käsittelyjärjestelmän toiminnasta ja tehokkuudesta, pitäisi auttaa yrityskäyttäjää ymmärtämään paremmin niitä ongelmatyyppejä, joita voi tulla esiin erilaisten verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoamisen yhteydessä, sekä mahdollisuutta päästä nopeaan ja tehokkaaseen kahdenväliseen ratkaisuun.

- 23) Sisäisiä valitusten käsittelyjärjestelmiä koskevilla asetuksen vaatimuksilla pyritään mahdollistamaan verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajille kohtuullinen määrä joustavuutta, kun ne hallinnoivat näitä järjestelmiä ja käsittelevät yksittäisiä valituksia, jotta minimoidaan hallinnollinen rasite. Lisäksi sisäisten valitusten käsittelyjärjestelmien olisi mahdollistettava se, että verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajat voivat tarvittaessa käsitellä oikeasuhteisella tavalla vilpillisessä mielessä tapahtuvaa käyttöä, johon jotkin yrityskäyttäjät voivat näiden järjestelmien käytössä pyrkiä. Tapauksissa, jotka koskevat muuta kuin sitä, että tämän asetuksen oikeudellisia velvollisuuksia ei ole noudatettu, sisäisissä valitusten käsittelyjärjestelmissä ei tulisi käsitellä valituksia, joihin liittyy ainoastaan vähäisiä negatiivisia vaikutuksia kyseessä oleviin yrityskäyttäjiin. Kun otetaan huomioon kyseisten järjestelmien perustamisesta ja toiminnasta aiheutuvat kustannukset, on asianmukaista jättää näiden velvollisuuksien ulkopuolelle verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajat, jotka katsotaan pieniksi yrityksiksi asiaa koskevien komission suosituksen 2003/361/EY⁷ säännösten mukaisesti.
- 24) Sovittelu voi tarjota verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajille ja niiden yrityskäyttäjille välineet ratkaista riitoja tyydyttävällä tavalla turvautumatta oikeudenkäynteihin, jotka voivat olla pitkiä ja kalliita. Tämän vuoksi verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajien olisi helpotettava sovittelua erityisesti nimeämällä sovittelijoita, joiden kanssa ne ovat valmiita työskentelemään. Sovittelijoita, jotka tarjoavat palvelujaan unionin ulkopuolelta, olisi nimettävä ainoastaan, kun voidaan taata, että näiden palveluiden käyttö ei millään tavalla vähennä kyseisten yrityskäyttäjien oikeudellista suojaa, johon niillä on oikeus unionin lainsäädännön tai jäsenvaltioiden lainsäädännön nojalla, mukaan lukien tämän asetuksen vaatimukset sekä sovellettava henkilötietojen ja liikesalaisuuksien suojelua koskeva lainsäädäntö. Jotta sovittelijat olisivat mahdollisimman saatavilla ja oikeudenmukaisia sekä nopeita, tehokkaita ja tuloksellisia, heidän olisi täytettävä tietyt vaatimukset.
- 25) Verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajien olisi huolehdittava kohtuullisesta osasta sovittelun kokonaiskustannuksista siten, että otetaan huomioon kaikki asiaan liittyvät näkökohdat. Tätä varten sovittelijan olisi ehdotettava osuutta, joka on kohtuullinen kussakin yksittäisessä tapauksessa. Tämän osuuden ei kuitenkaan koskaan pitäisi olla alle puolta kustannuksista.
- 26) Jotta helpotetaan niiden riitojen ratkaisua, jotka liittyvät sovittelua käyttävien verkossa toimivien välityspalvelujen tarjontaan unionissa, komission olisi edistettävä erikoistuneiden, tällä hetkellä puuttuvien sovitteluorganisaatioiden perustamista. Kun toiminnassa on mukana sovittelijoita, joilla on erityisosaamista verkossa toimivista välityspalveluista ja hakukoneista sekä erityisaloista, joilla kyseisiä palveluja tarjotaan, tämän tulisi lisätä molempien osapuolten luottamusta sovitteluprosessiin sekä sitä todennäköisyyttä, että kyseinen prosessi johtaa nopeaan, oikeudenmukaiseen ja tyydyttävään tulokseen.
- 27) Erilaiset tekijät, kuten rajalliset varat, vastatoimien pelko sekä lain ja oikeuspaikan valintaa koskevat sopimusehdot, voivat rajoittaa olemassa olevien oikeudellisten oikeussuojakeinojen tehokkuutta, erityisesti niiden, joiden mukaan yrityskäyttäjien tai yritysverkkosivustokäyttäjien on toimittava erikseen ja tunnistettavasti. Tämän asetuksen tehokkaan soveltamisen varmistamiseksi organisaatioille, yrityskäyttäjille tai yritysverkkosivustokäyttäjille edustaville järjestöille sekä tietyille

⁷

Komission suositus 2003/361/EY, annettu 6 päivänä toukokuuta 2003, mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä (EUVL L 124, 20.5.2003, s. 36).

jäsenvaltioissa perustetuille julkisille elimille olisi annettava mahdollisuus saattaa asia käsiteltäväksi kansallisissa tuomioistuimissa. Kansallisten tuomioistuinten käsiteltäväksi saatettavissa asioissa tavoitteena olisi oltava lopettaa tai estää tässä asetuksessa asetettujen sääntöjen rikkominen sekä ehkäistä tuleva vahinko, joka voisi heikentää kestäviä yritys-suhteita verkkopohjaisessa taloudessa. Jotta varmistetaan, että tällaiset organisaatiot tai järjestöt harjoittavat tätä oikeutta tehokkaasti ja asianmukaisesti, niiden olisi täytettävä tietyt perusteet. Kun otetaan huomioon asiaan liittyvien julkisten elinten asema jäsenvaltioissa, joissa kyseisiä elimiä on perustettu, olisi edellytettävä ainoastaan, että niille on annettu kansallisen lainsäädännön sääntöjen mukaisesti tehtäväksi saattaa asioita tuomioistuimeen joko osapuolten yhteisen edun tai yleisen edun vuoksi ilman, että mainittuja perusteita olisi sovellettava kyseisiin julkisiin elimiin. Tällaisten toimien ei tulisi millään tavoin vaikuttaa yrityskäyttäjien ja yritysverkkosivustokäyttäjien oikeuksiin saattaa asia oikeuden käsiteltäväksi itse.

- 28) Toimintasäännöt, jotka laativat joko palvelujentarjoajat tai niitä edustavat organisaatiot tai järjestöt, voivat edistää tämän asetuksen asianmukaista soveltamista ja siihen olisi sen vuoksi kannustettava. Toimintasäännöt olisi laadittava kaikkia sidosryhmiä kuullen ja olisi otettava huomioon kyseessä olevien alojen erityispiirteet sekä mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten erityisominaisuudet.
- 29) Komission olisi arvioitava tätä asetusta säännöllisin väliajoin uudelleen erityisesti tekniikan ja kaupalliseen kehitykseen perustuvien muutostarpeiden selvittämiseksi.
- 30) Kun toimitetaan tämän asetuksen mukaisesti edellytetyjä tietoja, olisi mahdollisimman suuressa määrin kiinnitettävä huomiota vammaisten henkilöiden erityistarpeisiin vammaisten henkilöiden oikeuksista tehdyn YK:n yleissopimuksen⁸ tavoitteiden mukaisesti.
- 31) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitetta, joka on turvata sisämarkkinoilla oikeudenmukainen, ennakoitavissa oleva, kestävä ja luottamusta nauttiva sähköinen liiketoimintaympäristö, vaan tavoite voidaan sen laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla, joten unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.
- 32) On syytä selventää, että tämän asetuksen ei tulisi vaikuttaa unionin lainsäädännön sääntöjen soveltamiseen aloilla, jotka koskevat oikeudellista yhteistyötä yksityisoikeuden alalla, kilpailua, kuluttajansuojaa, sähköistä kaupankäyntiä ja rahoituspalveluja.
- 33) Asetuksella pyritään varmistamaan, että noudatetaan kaikilta osin Euroopan unionin perusoikeusasiakirjan 47 artiklassa määrättyä oikeutta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen sekä sen 16 artiklassa määrättyä elinkeinovapautta,

⁸ YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista (UNCPRD), saatavilla osoitteessa: <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html>

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Kohde ja soveltamisala

1. Tässä asetuksessa vahvistetaan säännöt sen varmistamiseksi, että verkossa toimivien välityspalvelujen yrityskäyttäjille sekä verkossa toimivien hakukoneiden osalta yritysverkkosivustokäyttäjille turvataan asianmukainen avoimuus ja tehokkaat oikeussuojamahdollisuudet.
2. Tätä asetusta sovelletaan verkossa toimiviin välittäjäpalveluihin, jotka ovat yrityskäyttäjien käytettävissä tai joita tarjotaan niille käytettäväksi, ja verkossa toimiviin hakukoneisiin, jotka ovat yritysverkkosivustokäyttäjien käytettävissä tai joita tarjotaan niille käytettäväksi, kun niillä on sijoittautumis- tai asuinpaikka unionissa ja ne tarjoavat verkossa toimivien välityspalvelujen tai hakukoneiden kautta tavaroita tai palveluja unionissa oleville kuluttajille riippumatta kyseisten palveluiden tarjoajien sijoittautumis- tai asuinpaikasta.

2 artikla

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan

1. 'yrityskäyttäjällä' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka verkossa toimivien välityspalvelujen kautta tarjoaa tavaroita tai palveluja kuluttajille tarkoituksessa, joka liittyy yrityskäyttäjän elinkeino- tai ammattitoimintaan;
2. 'verkossa toimivilla välityspalveluilla' palveluja, jotka täyttävät kaikki seuraavat vaatimukset:
 - a) ne ovat Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) N:o 2015/1535⁹ 1 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja tietoyhteiskunnan palveluja,
 - b) ne mahdollistavat sen, että yrityskäyttäjät voivat tarjota kuluttajille tavaroita tai palveluja, ja niiden tarkoituksena on helpottaa yrityskäyttäjien ja kuluttajien välisten suorien liiketoimien käynnistämistä, riippumatta siitä, toteutuvatko liiketoimet viime kädessä;
 - c) niiden tarjoaminen yrityskäyttäjille perustuu sopimussuhteisiin, joissa osapuolina ovat toisaalta palvelujen tarjoajat ja toisaalta sekä yrityskäyttäjät että kuluttajat, joille nämä yrityskäyttäjät tarjoavat tavaroita tai palveluja;
3. 'verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka tarjoaa tai ehdottaa tarjoavansa verkossa toimivia välityspalveluja yrityskäyttäjille;
4. 'kuluttajalla' luonnollista henkilöä, joka toimii tarkoituksessa, joka ei kuulu hänen elinkeino- tai ammattitoimintaansa;
5. 'verkossa toimivalla hakukoneella' digitaalista palvelua, joka antaa käyttäjille mahdollisuuden tehdä hakuja periaatteessa kaikilta verkkosivustoilta tai tietynkielisiltä verkkosivustoilta mitä

⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/1535, annettu 9 päivänä syyskuuta 2015, teknisiä määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä (EUVL L 241, 17.9.2015, s. 1).

tahansa aiheutta koskevan hakusanan, lausekkeen tai muun tiedon muodossa tehdyn kyselyn perusteella ja joka antaa tulokseksi linkkejä, joista voi saada pyydettyyn sisältöön liittyvää tietoa;

6. 'verkossa toimivan hakukoneen tarjoajalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka tarjoaa tai ehdottaa tarjoavansa verkossa toimivia hakukoneita kuluttajille;
7. 'yritysverkkosivustokäyttäjällä' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka verkkosivustojen kautta tarjoaa tavaroita tai palveluja kuluttajille tarkoituksessa, joka liittyy sen elinkeino- tai ammattitoimintaan;
8. 'järjestyksellä' suhteellista sijoitusta, joka annetaan sellaisille tavaroille ja palveluille, joita yrityskäyttäjät tarjoavat kuluttajille verkossa toimivien välityspalvelujen kautta, tai verkkosivustoille, jotka verkossa toimivat hakukoneet indeksoivat kuluttajia varten, kun verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajat tai verkossa toimivien hakukoneiden tarjoajat esittävät, järjestävät tai antavat tiedoksi ne kuluttajille riippumatta teknologisista välineistä, joita esittämiseen, järjestämiseen tai tiedoksiantamiseen käytetään;
9. 'määräysvallalla' yrityksen omistusoikeutta tai mahdollisuutta käyttää ratkaisevaa vaikutusvaltaa yrityksessä neuvoston asetuksen (EY) 139/2004¹⁰ 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitetussa merkityksessä;
10. 'ehdoilla' kaikkia ehtoja, lausekkeitä ja muita tietoja, niiden nimestä tai muodosta riippumatta, jotka sääntelevät sopimussuhdetta verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajan ja niiden yrityskäyttäjien välillä ja jotka verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoaja määrittää yksipuolisesti.

3 artikla

Ehdot

1. Verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajien on varmistettava, että niiden ehdot:
 - (a) laaditaan käyttäen selkeää ja yksiselitteistä kieltä,
 - (b) ovat yrityskäyttäjille helposti saatavilla niiden ja verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajien välisen kaupallisen suhteen kaikissa vaiheissa, myös sopimuksen tekemistä edeltävässä vaiheessa,
 - (c) sisältävät objektiiviset perusteet päätöksille lopettaa tai keskeyttää verkossa toimivat välityspalvelut yrityskäyttäjille kokonaan tai osittain.
2. Ehdot tai niiden erityiset määräykset, jotka eivät ole 1 kohdan vaatimusten mukaisia, eivät ole kyseistä yrityskäyttäjää sitovia, jos toimivaltainen tuomioistuin vahvistaa vaatimustenvastaisuuden.
3. Verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajien on ilmoitettava kyseisille yrityskäyttäjille kaikista ehtoihin suunnitelluista muutoksista.

Suunniteltuja muutoksia ei voida toteuttaa ennen ilmoittamista koskevan määräajan loppumista, ja määräajan on oltava kohtuullinen ja oikeasuhteinen suunniteltuihin muutoksiin ja niistä yrityskäyttäjälle aiheutuviin vaikutuksiin nähden. Määräajan on oltava vähintään 15 päivää päivämäärästä, jona verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoaja ilmoittaa yrityskäyttäjille suunnitelluista muutoksista.

¹⁰ Neuvoston asetus (EY) N:o 139/2004, annettu 20 päivänä tammikuuta 2004, yrityskeskittymien valvonnasta ("EY:n sulautuma-asetus") (EUVL L 24, 29.1.2004, s. 1).

Yrityskäyttäjä voi joko kirjallisella ilmoituksella tai selkeästi suostumusta ilmaisevalla toimella luopua toisessa alakohdassa tarkoitetusta määräajasta.

4. Verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajan ehtoihin tekemät muutokset, jotka eivät ole 3 kohdan säännösten mukaisia, ovat mitättömiä.
5. Edellä olevaa 3 kohtaa ei sovelleta, jos verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajaan kohdistuu oikeudellinen velvoite, jonka mukaan sen on muutettava ehtoja siten, ettei ole mahdollista noudattaa 3 kohdan toisen alakohdan mukaista määräaikaa.

4 artikla

Palvelujen keskeyttäminen ja lopettaminen

1. Jos verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoaja päättää verkossa toimivien välityspalvelujensa tarjoamisen keskeyttämisestä tai lopettamisesta kokonaan tai osittain tietyn yrityskäyttäjän osalta, sen on ilmoitettava kyseiselle yrityskäyttäjälle ilman aiheetonta viivytystä kyseisen päätöksen perustelut.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuissa perusteluissa on oltava viittaus erityisiin tietoihin tai olosuhteisiin, jotka johtivat verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajan päätökseen, sekä viittaus 3 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettuun päätöksen objektiiviseen syyhyn tai syihin.

5 artikla

Järjestys

1. Verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajien on esitettävä ehdoissaan keskeiset muuttujat, jotka määrittävät järjestyksen sekä syyt näiden keskeisten muuttujien suhteelliseen merkitykseen verrattuna muihin muuttujiin.

Jos näihin keskeisiin muuttujiin kuuluu mahdollisuus vaikuttaa järjestykseen suoraa tai välillistä maksua vastaan, jonka yrityskäyttäjät suorittavat verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajalle, kyseisen verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajan on sisällytettävä ehtoihinsa myös kuvaus näistä mahdollisuuksista sekä järjestykseen liittyvän maksun vaikutuksista.
2. Verkossa toimivien hakukoneiden tarjoajien on ilmoitettava yritysverkkosivustokäyttäjille keskeiset järjestystä määrittävät muuttujat esittämällä helposti ja julkisesti saatavilla oleva sekä selkeällä ja yksiselitteisellä kielellä laadittu kuvaus verkossa toimivista kyseisten tarjoajien hakukoneista. Niiden on pidettävä kyseinen kuvaus ajan tasalla.
3. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen kuvausten on oltava riittävät, jotta yrityskäyttäjät tai yritysverkkosivustokäyttäjät voivat saada asianmukaisen käsityksen siitä, otetaanko järjestysmekanismeissa ja missä määrin siinä otetaan huomioon seuraavat näkökohdat:
 - (a) kuluttajille verkossa toimivien välityspalvelujen tai hakukoneiden kautta tarjottavien tavaroiden ja palvelujen ominaisuudet,
 - (b) kyseisten ominaisuuksien merkitys kuluttajille,
 - (c) verkossa toimivien hakukoneiden osalta yritysverkkosivustokäyttäjien käyttämien verkkosivustojen suunnitteluominaisuudet.
4. Verkossa toimivien välityspalvelujen ja hakukoneiden tarjoajia ei tämän artiklan vaatimusten noudattamiseksi tule velvoittaa ilmaisemaan liikesalaisuuksia, sellaisina kuin ne määritellään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/943 2 artiklan 1 kohdassa.

6 artikla

Eriytetty kohtelu

1. Verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajien on sisällytettävä ehtoihinsa kuvaus mahdollisesta eriytetystä kohtelusta, jota ne soveltavat tai voivat soveltaa toisaalta verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajien itsensä tai sen määräysvallassa olevien yrityskäyttäjien ja toisaalta muiden yrityskäyttäjien kuluttajille tarjoamiin tavaroihin ja palveluihin.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun kuvauksen on katettava tilanteen mukaan vähintään eriytetty kohtelu, jota toteutetaan verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajan toteuttamien erityisten toimenpiteiden tai toiminnan kautta ja joka liittyy seuraaviin:
 - (a) pääsy, joka palvelujen tarjoajalla tai sen määräysvallassa olevilla yrityskäyttäjillä voi olla henkilötietoihin tai muihin tietoihin tai molempiin, jotka yrityskäyttäjät tai kuluttajat antavat verkossa toimivien välityspalveluiden käyttöön tai jotka generoidaan kyseisten palvelujen tarjoamisen kautta,
 - (b) järjestys,
 - (c) mahdolliset suorat tai välilliset maksut, jotka peritään verkossa toimivien välityspalvelujen käytöstä,
 - (d) pääsy palveluihin tai niiden käyttöä koskevat ehdot, kun kyseiset palvelut suoraan liittyvät verkossa toimiviin välityspalveluihin tai ovat niiden liitännäisiä.

7 artikla

Tietojensaanti

1. Verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajien on sisällytettävä ehtoihinsa kuvaus siitä, mitä tietoja yrityskäyttäjät voivat tai eivät voi teknisesti ja sopimuserusteisesti saada niiden henkilötietojen tai muiden tietojen tai molempien osalta, jotka yrityskäyttäjät tai kuluttajat antavat kyseisten verkossa toimivien välityspalveluiden käyttöön tai jotka generoidaan kyseisten palvelujen tarjoamisen kautta.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun kuvauksen osalta verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajien on ilmoitettava yrityskäyttäjille asianmukaisesti vähintään seuraavista:
 - (a) onko verkossa toimivien palvelujen tarjoajalla pääsy henkilötietoihin tai muihin tietoihin tai molempiin, jotka yrityskäyttäjät tai kuluttajat antavat kyseisten välityspalveluiden käyttöön tai jotka generoidaan kyseisten palvelujen tarjoamisen kautta, ja jos näin on, mitä tietoluokkia tämä koskee ja millä edellytyksillä,
 - (b) onko yrityskäyttäjällä pääsy henkilötietoihin tai muihin tietoihin tai molempiin, jotka yrityskäyttäjä antaa käyttäessään verkossa toimivia välityspalveluita tai jotka generoidaan, kun kyseisiä palveluja tarjotaan kyseiselle yrityskäyttäjälle ja hänen tavaroidensa tai palvelujensa kuluttajille, ja jos näin on, mitä tietoluokkia tämä koskee ja millä edellytyksillä,
 - (c) onko b alakohdan lisäksi yrityskäyttäjällä pääsy henkilötietoihin tai muihin tietoihin tai molempiin, myös kootussa muodossa, jotka annetaan tai generoidaan, kun verkossa toimivia välityspalveluja tarjotaan niiden kaikille yrityskäyttäjille ja kuluttajille, ja jos näin on, mitä tietoluokkia tämä koskee ja millä edellytyksillä.

8 artikla

Rajoitukset erilaisten ehtojen tarjoamiselle muissa välineissä

1. Jos verkossa toimivat välityspalvelujen tarjoajat palveluja tarjotessaan rajoittavat yrityskäyttäjien mahdollisuutta tarjota samoja tavaroita ja palveluita kuluttajille erilaisin ehdoin muulla tavalla kuin kyseisten palvelujen kautta, niiden on esitettävä ehdoissaan perusteet rajoituksille ja asetettava nämä perusteet julkisesti helposti saataville. Perusteiden on sisällettävä merkittävimmät taloudelliset, kaupalliset ja oikeudelliset näkökohdat.
2. Edellä 1 kohdassa esitetty velvoite ei vaikuta kieltoihin tai rajoituksiin sellaisten rajoitusten osalta, jotka perustuvat muiden unionin sääntöjen soveltamiseen tai unionin lainsäädännön mukaisiin kansallisiin sääntöihin, joita sovelletaan verkossa toimiviin välityspalveluihin.

9 artikla

Sisäiset valitusten käsittelyjärjestelmät

1. Verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajilla on oltava sisäinen järjestelmä yrityskäyttäjien valitusten käsittelemiseksi.
Kyseisen sisäisen valitusten käsittelyjärjestelmän on oltava helposti yrityskäyttäjien saatavilla. Yrityskäyttäjien on voitava sen avulla tehdä valituksia suoraan kyseessä olevalle palvelun tarjoajalle seuraavista asioista:
 - (a) tilanne, jossa palvelujen tarjoaja ei väitetysti ole noudattanut tässä asetuksessa säädettyjä oikeudellisia velvoitteita ja tästä aiheutuu valittajalle kielteisiä vaikutuksia,
 - (b) teknologiset kysymykset, jotka liittyvät suoraan verkossa toimivien välityspalvelujen tarjontaan ja jotka vaikuttavat kielteisesti valittajaan tavalla, joka ei ole vähäinen,
 - (c) palvelujen tarjoajan toteuttamat toimenpiteet tai muu toiminta, jotka liittyvät suoraan verkossa toimivien välityspalvelujen tarjontaan ja jotka vaikuttavat kielteisesti valittajaan tavalla, joka ei ole vähäinen,
2. Verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajien on osana sisäistä valitusten käsittelyjärjestelmäänsä:
 - (a) asianmukaisesti tarkasteltava jätettyjä valituksia ja jatkotoimia, jotka niiden mahdollisesti on toteutettava asian käsittelemiseksi asianmukaisesti ja tavalla, joka on oikeasuhteinen kyseisen asian merkitykseen ja monimutkaisuuteen nähden,
 - (b) käsiteltävä valitukset nopeasti ja tehokkaasti, ottaen huomioon asian merkitys ja monimutkaisuus,
 - (c) ilmoitettava valituksen tekijälle sisäisen valitusten käsittelyprosessin tuloksista yksilöllisesti ja selkeällä ja yksiselitteisellä kielellä.
3. Verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajien on sisällytettävä ehtoihinsa kaikki asianmukaiset tiedot, jotka liittyvät sisäisen valitusten käsittelyprosessin saatavuuteen ja toimintaan.
4. Verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajien on vuosittain koottava ja asetettava helposti julkisesti saataville tiedot sisäisen valitusten käsittelyjärjestelmänsä toiminnasta ja tehokkuudesta.
Tietoihin on sisällyttävä tehtyjen valitusten kokonaismäärä, niiden asiasisältö, niiden käsittelemiseen menevä aika sekä valituksia koskevat päätökset.

5. Tämän artiklan säännöksiä ei sovelleta verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajiin, jotka ovat pieniä yrityksiä suosituksen 2003/361/EY¹¹ 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettussa merkityksessä.

10 artikla

Sovittelu

1. Verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajien on nimettävä ehdoissaan yksi tai usea sovittelija, jonka kanssa ne ovat valmiita työskentelemään sopiakseen yrityskäyttäjien kanssa tuomioistuimen ulkopuolella mahdolliset palvelujen tarjoajan ja yrityskäyttäjän väliset riidat, jotka liittyvät kyseisten verkossa toimivien välityspalveluiden tarjoamiseen, mukaan lukien valitukset, joita ei voitu ratkaista 9 artiklassa tarkoitettun sisäisen valitusten käsittelyjärjestelmän kautta.

Verkossa toimivat välityspalvelujen tarjoajat voivat nimetä sovittelijoita unionin ulkopuolelta ainoastaan, kun voidaan taata, että kyseisten yrityskäyttäjien oikeudellinen suoja, johon niillä on oikeus unionin lainsäädännön tai jäsenvaltioiden lainsäädännön nojalla, ei tosiasiallisesti heikenny sen seurauksena, että sovittelijat tarjoavat palveluita unionin ulkopuolelta.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen sovittelijoiden on täytettävä seuraavat vaatimukset:
 - (a) he ovat puolueettomia ja riippumattomia,
 - (b) heidän sovittelupalvelut ovat kohtuuhintaisia kyseisten verkossa toimivien välityspalvelujen keskimääräiselle yrityskäyttäjälle,
 - (c) he pystyvät tarjoamaan sovittelupalvelujaan niiden ehtojen kielellä, jolla säännellään sopimussuhdetta verkossa toimivien välityspalvelujen ja kyseessä olevan yrityskäyttäjän välillä,
 - (d) ne ovat helposti saatavilla joko fyysisesti yrityskäyttäjän sijoittautumis- tai asuinpaikassa tai etäältä käyttäen viestintätekniikkaa,
 - (e) he pystyvät tarjoamaan välityspalvelujaan ilman aiheetonta viivytystä,
 - (f) heillä on riittävästi ymmärrystä yleisistä yritysten välisistä kaupallisista suhteista, minkä ansiosta ne voivat tehokkaasti edistää pyrkimyksiä ratkaista riitoja.
3. Verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajien on osallistuttava vilpittömässä mielessä kaikkiin pyrkimyksiin päästä sopimukseen minkä tahansa 1 kohdan mukaisesti nimeämänsä sovittelijan hoitamassa sovittelussa, jotta päästäisiin sopimukseen riidan ratkaisusta.
4. Verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajien olisi huolehdittava kohtuullisesta osasta sovittelun kokonaiskustannuksista kussakin yksittäistapauksessa. Kohtuullinen osa sovittelun kokonaiskustannuksista määritetään sovittelijan ehdotuksesta ottamalla huomioon kaikki asiaan liittyvät merkitykselliset näkökohdat, erityisesti riidan osapuolten väitteiden perusteltavuus, osapuolten käytös sekä osapuolten koko ja taloudellinen vahvuus toisiinsa verrattuna. Verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajien on joka tapauksessa huolehdittava ainakin puolesta kokonaiskustannuksista.
5. Kaikki pyrkimykset päästä välityksen kautta sopimukseen riidan ratkaisusta tämän artiklan mukaisesti eivät vaikuta verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajien ja yrityskäyttäjien oikeuksiin panna vireille oikeudenkäyntiä sovitteluprosessin aikana tai sen jälkeen.

¹¹ Komission suositus 2003/361/EY, annettu 6 päivänä toukokuuta 2003, mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä (EUVL L 124, 20.5.2003, s. 36).

11 artikla

Erikoistuneet sovittelijat

Komissio rohkaisee verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajia sekä niitä edustavia organisaatioita ja järjestöjä perustamaan erikseen tai yhdessä yhden tai useamman organisaation, joka tarjoaa 10 artiklan 2 kohdassa esitetyt vaatimukset täyttäviä sovittelupalveluja, helpottamaan välityspalvelujen yhteydessä yrityskäyttäjien kanssa syntyvien riitojen ratkaisua tuomioistuimen ulkopuolella erityisesti, kun otetaan huomioon verkossa toimivien välityspalveluiden rajat ylittävä luonne.

12 artikla

Etujärjestöjen, järjestöjen ja julkisten elinten käynnistämät oikeudenkäynnit

1. Organisaatioilla ja järjestöillä, joilla on oikeutettu peruste edustaa yrityskäyttäjää tai yritysverkkosivustokäyttäjää, sekä jäsenvaltioissa perustetuilla julkisilla elimillä on oikeus saattaa asia käsiteltäväksi kansallisissa tuomioistuimissa unionissa sen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti, jossa kanne nostetaan, lopettaakseen tai estääkseen sen, että verkossa toimivien välityspalvelujen tai hakukoneiden tarjoajat eivät noudata tässä asetuksessa asetettuja vaatimuksia.
2. Organisaatioilla ja järjestöillä on 1 kohdassa tarkoitettu oikeus ainoastaan, kun kanteen nostamisen aikaan ne täyttävät kaikki seuraavat vaatimukset:
 - (a) ne on perustettu asianmukaisesti jäsenvaltion lakien mukaisesti,
 - (b) ne pyrkivät saavuttamaan tavoitteet, jotka ovat niiden edustamien yrityskäyttäjien tai yritysverkkosivustokäyttäjien yhteisten etujen mukaisia,
 - (c) ne ovat luonteeltaan voittoa tavoittelemattomia.

Jäsenvaltioissa, joissa näitä julkisia elimiä on perustettu, kyseisillä julkisilla elimillä on 1 kohdassa tarkoitettu oikeus, kun niille on annettu tehtäväksi puolustaa yrityskäyttäjien tai yritysverkkosivustokäyttäjien yhteistä etua tai varmistaa tämän asetuksen vaatimusten noudattaminen kyseessä olevan jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettulla oikeudella ei rajoiteta yrityskäyttäjien ja yritysverkkosivustokäyttäjien oikeuksia saattaa yksin asia käsiteltäväksi kansallisissa tuomioistuimissa sen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti, jossa kanne nostetaan, jos verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajat eivät noudata tämän asetuksen vaatimuksia.

13 artikla

Toimintasäännöt

1. Komissio kannustaa verkossa toimivia välityspalvelujen tarjoajia ja niitä edustavia organisaatioita ja järjestöjä laatimaan toimintasääntöjä, joiden tarkoituksena on edistää tämän asetuksen asianmukaista soveltamista, ottaen huomioon eri alojen, joilla verkossa toimivia välityspalveluja tarjotaan, erityispiirteet sekä mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten erityisominaisuudet.

2. Komissio kannustaa verkossa toimivien hakukoneiden tarjoajia ja niitä edustavia organisaatioita ja järjestöjä laatimaan toimintasääntöjä, joiden tarkoituksena on edistää 5 artiklan 2 ja 3 kohdan asianmukaista soveltamista.

14 artikla

Uudelleentarkastelu

1. Komissio arvioi tätä asetusta [*päivämäärä: kolme vuotta voimaantulon päivästä*] mennessä ja sen jälkeen joka kolmas vuosi ja toimittaa arvioinnin tulokset Euroopan parlamentille, neuvostolle ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle.
2. Tämän asetuksen ensimmäisessä arvioinnissa tarkastellaan erityisesti 5, 6, 7 ja 8 artiklassa säädettyjen velvoitteiden noudattamista sekä niiden vaikutusta verkkopohjaiseen alustatalouteen sekä sitä, tarvitaanko lisäsääntöjä, mukaan lukien vaatimusten noudattamisen valvontaa koskevia sääntöjä, jotta voidaan turvata sisämarkkinoilla oikeudenmukainen, ennakoitavissa oleva, kestävä ja luottamusta nauttiva sähköinen liiketoimintaympäristö.
3. Jäsenvaltioiden on toimitettava kaikki asiaa koskevat tiedot, joita komissio voi edellyttää 1 kohdassa tarkoitetun kertomuksen laatimiseksi.
4. Tämän asetuksen arviointia tehdessään komissio ottaa huomioon lausunnot ja raportit, jotka sille on esittänyt komission päätöksellä C(2018) 2393 perustettu asiantuntijaryhmä verkkopohjaisen alustatalouden seurantakeskusta varten. Se ottaa myös tarvittaessa huomioon 13 artiklassa tarkoitettujen toimintasääntöjen sisällön ja toiminnan.

15 artikla

Voimaantulo ja soveltaminen

1. Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.
2. Sitä sovelletaan [*..*] päivästä [*..*]kuuta [*...*] [*kuuden kuukauden kuluttua sen julkaisemisesta*].

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja